

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Hana Raisová

PRŮMYSLOVÁ PRÁVA K VÝSLEDKŮM TVŮRČÍ ČINNOSTI A JEJICH OCHRANA

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Vladimír Pítra

Katedra: Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

Datum vypracování práce: březen 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 17. 3. 2014

.....

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. JUDr. Vladimíru Pítrovi, vedoucímu mé diplomové práce, za jeho rady a připomínky k mé práci a účinnou pomoc při zpracování.

Obsah:

Úvod	4
1. Duševní vlastnictví	6
2. Průmyslové vlastnictví.....	9
2.1. Úřad průmyslového vlastnictví.....	13
2.1.1. Funkce a kompetence.....	13
3. Prameny práva	16
3.1. Česká právní ochrana.....	17
4. Vynálezy	18
4.1. Právní úprava	18
4.2. Předmět ochrany	19
4.2.1. Novost.....	19
4.2.2. Vynálezecká činnost	20
4.2.3. Průmyslová využitelnost.....	20
4.3. Způsobilost a vyluky z patentovatelnosti.....	21
4.4. Právo na patent a původce vynálezu	22
4.4.1. Podnikový vynález.....	23
4.5. Vznik, trvání a zánik ochrany patentem	24
4.5.1. Vznik ochrany.....	24
4.5.2. Trvání ochrany	25
4.5.3. Zánik ochrany	25
4.6. Řízení o udělení patentu	26
4.6.1. Přihláška patentu.....	27
4.6.2. Průzkum přihlášky	27
4.7. Patent a jeho účinky	29
4.7.1. Omezení účinků patentu	30
4.8. Dodatková ochranná osvědčení	31
4.9. Zlepšovací návrhy.....	32
4.10. Biotechnologický vynález.....	33

4.10.1. Výluky z patentové ochrany biotechnologického vynálezu	33
4.11. Licenční smlouva	34
4.11.1. Druhy licencí.....	35
4.11.2. Nabídka licence.....	36
4.11.3. Nucená licence	36
4.11.4. Podlicence	37
5. Užité vzory	38
5.1. Právní úprava	38
5.2. Předmět ochrany	38
5.2.1. Nemožnost ochrany	40
5.3. Vznik, trvání a zánik ochrany	40
5.3.1. Vznik ochrany.....	40
5.3.2. Trvání ochrany	41
5.3.3. Zánik ochrany	41
5.4. Řízení	42
5.4.1. Odbočení	44
5.4.2. Řízení o výmazu užitého vzoru	45
5.5. Účinky užitého vzoru.....	46
5.5.1. Omezení užitého vzoru	47
6. Průmyslové vzory	48
6.1. Právní úprava	48
6.2. Předmět ochrany	49
6.2.1. Novost.....	50
6.2.2. Individuální povaha	51
6.2.3. Nemožnost ochrany	52
6.3. Zaměstnanecký průmyslový vzor	52
6.4. Vznik, trvání a zánik ochrany	53
6.4.1. Vznik ochrany.....	53
6.4.2. Trvání ochrany	54
6.4.3. Zánik ochrany	55
6.5. Řízení.....	56
6.6. Účinky ochrany průmyslového vzoru.....	58

7. Ochrana odrůd rostlin.....	61
7.1. Právní úprava	61
7.2. Předmět ochrany	61
7.3. Vznik, trvání a zánik ochrany	62
7.4. Řízení.....	62
7.5. Účinky ochrany.....	63
8. Topografie polovodičových výrobků.....	64
8.1. Právní úprava	64
8.2. Předmět ochrany	64
8.3. Vznik, trvání a zánik ochrany	65
8.4. Řízení.....	65
8.5. Účinky ochrany.....	66
Závěr	67
Seznam zkratk	69
Použitá literatura	70
Abstract.....	76
Resume	78

Úvod

Právo průmyslového vlastnictví se řadí mezi ta odvětví práva, která v poslední době prošla velmi dynamickým rozvojem. Ochrana tvůrčích činností i veškerých průmyslových práv jako takových se stala v dnešní době již nedílnou součástí právního systému každého vyspělého státu.

Ochrana prostřednictvím právních norem nebyla v minulosti běžnou záležitostí a tvůrci si tak k ochraně svých práv museli pomáhat většinou pouhou svépomocí, například úmyslnými chybami v dokumentaci, které měly zabránit případnému plagiátorství. Postupem času však bylo v této oblasti nutné zajistit účinnější systém ochrany, který by pomohl k ochraně práv tvůrců, k jejich vymáhání či k trestání plagiátorů. Intenzivní vědeckotechnický rozvoj posledních desetiletí vedl k velmi rychlému nárůstu významu průmyslových práv.

Ochrana průmyslových práv je důležitá pro rozvoj ekonomiky jak na poli domácím, tak i v případě mezinárodního obchodu, díky čemuž byla úspěšně vytvořena právní ochrana obsažená v zákonných normách jednotlivých států, stejně tak i v mezinárodních úmluvách. Zatímco vnitrostátní a mezinárodní právní úprava stihla pojmout všechny oblasti tvůrčích činností průmyslového vlastnictví, právo Evropské unie zatím značně pokulhává. Problematika vynálezů a užitných vzorů zde teprve čekají na kodifikace a zakotvení.

Obchodní a technické soupeření se často projevuje v technickém „boji“ patentů. Porušení těchto práv může způsobit podnikateli značné ztráty, v rukou obeznámeného podnikatele se naopak právní ochrana nehmotných statků může stát nástrojem prudkého růstu. Význam nehmotných statků nesporně v ekonomice i společnosti roste a tomu se úměrně zvyšuje i důležitost jejich právní ochrany¹.

Průmyslové vlastnictví jakožto celá právní oblast se pohybuje na pomezí práva občanského, s ohledem na obecné začlenění do práva duševního, a práva obchodního, díky vztahům s právem soutěžním a oblasti nekalé soutěže. V nynější době si právo

¹ MALÝ, Josef. *Obchod nehmotnými statky*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2002, s. 23

průmyslového vlastnictví již takřka vymohlo postavení samostatného právního odvětví, které již není pouhou dílčí součástí jiného právního oboru.

V mé práci se budu snažit poskytnout základní přehled o české právní úpravě průmyslových práv, jak ze strany odborné, tak zároveň určené i laické veřejnosti. Především si kladu za cíl tuto oblast rozebrat a poukázat na jednotlivé podmínky získávání ochrany, díky níž se osoby mohou lépe bránit proti neoprávněnému užívání či jiným zásahům do svých práv. Ve své práci se budu věnovat pouze průmyslovým právům vzniklých tvůrčí činností a druhou oblast práv průmyslových, tzv. práva na označení, ponechám stranou. Jejich význam však rozhodně není menší, dalo by se říci, že díky své četnosti je tomu právě naopak.

Celá práce se člení do osmi kapitol, jež doplňují úvod, závěr, bibliografie a resume. V první části budu jen stručně, pro získání určitého přehledu, pojednávat o duševním vlastnictví jakožto nadřazené oblasti práva. V následující kapitole poskytnu přehled o právu průmyslovém, dále pak bude zařazena krátká kapitola zmiňující prameny práva. V navazujících stěžejních částech diplomové práce se zaměřím na jednotlivá průmyslová práva vznikající tvůrčí činností osob. V těchto kapitolách bych chtěla věnovat pozornost definování předmětu jednotlivých průmyslových práv, vzniku, průběhu i zániku jejich ochrany. Dále každá kapitola popíše řízení před institucí, jež má za úkol zajišťovat ochranu a v neposlední řadě se pak ke konci každé dílčí kapitoly budu zabírat důsledky po vzniku ochrany. Mojí snahou bude popsání problematiky vynálezů, užitných vzorů a průmyslových vzorů. Stručněji bych chtěla zmínit také ochranu odrůd rostlin a úpravu topografií polovodičových výrobků. V kapitole o patentové ochraně pak bude obsaženo i pojednání o licenční smlouvě k průmyslovým právům, jež se však dá veskrze použít i na jiná, v mé práci popsaná, průmyslová práva.

Cílem této diplomové práce bude rozebrání právní ochrany průmyslových práv k výsledkům tvůrčí činnosti. Z důvodu limitu pro diplomovou práci a naopak rozsahu této problematiky nelze docílit podrobnější analýzy daného tématu. Pokusím se tedy poskytnout základní, ale komplexní pohled do celé problematiky.

Text této práce je zpracován ke dni 17. března 2014.

1. Duševní vlastnictví

Právo duševního vlastnictví je součástí právní systematiky České republiky a představuje soubor práv k nehmotným statkům. Nehmotný statek můžeme vymezit jako zvláštní druh předmětu právních vztahů, který má nehmotnou povahu. Jedná se o produkty lidské činnosti, které musí být originální, jedinečné a tak významné pro společnost, že jej učinila předmětem právních vztahů a právní regulace². Nápad a znalost mají na rozdíl od hmotných statků tu vlastnost, že jejich předáním jejich vlastník nic neztrácí. Předmětem tohoto vlastnictví jsou nejen vynálezy, umělecká či literární díla, ale také loga, názvy a slogany používané v obchodování. Za duševní vlastnictví v dnešní době pokládáme samotné výtvořivé myšlenky člověka, včetně jejich fyzického zhmotnění.

Určité vymezení pojmu duševní vlastnictví je možno nalézt v Úmluvě o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví (dále jen WIPO) v čl. 2 bod VIII. zakládací smlouvy³. V pojmu duševní vlastnictví jsou obsažena práva ke všem výsledkům lidské činnosti, jak práva k autorským dílům, tak i práva průmyslová. Navíc zahrnuje také práva na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva k výsledkům duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké. Těmito ostatními právy jsou míněna práva k užitečným vzorům, obchodnímu tajemství, know-how, zlepšovacími návrhy, odrůdám rostlin, topografiím polovodičů, označení původu a zeměpisným označením, obsahu databází, typografickým znakům, tedy nejen k nehmotným statkům v oblasti duševní činnosti, které spadají do průmyslového vlastnictví nebo do souhrnu práv autorských, ale i ty, jež nespádají ani do jedné z kategorií, nebo je jejich zařazení sporné⁴. Později WIPO definovala duševní vlastnictví jako jakékoliv vlastnictví, o němž je všeobecný konsensus, že je svou povahou duševní a že zasluhuje ochranu.

² BOHÁČEK, Martin; JAKL, Ladislav. *Právo duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2002, s. 13.

³ „Duševním vlastnictvím“ se rozumí práva: k literárním, uměleckým a vědeckým dílům, k výkonům výkonných umělců, ke zvukovým záznamům a k rozhlasovému vysílání, k vynálezům ze všech oblastí lidské činnosti, k vědeckým objevům, k průmyslovým vzorům a modelům, k továrním, obchodním známkám a známkám služeb, jakož i k obchodním jménům a obchodním názvům, na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké.

⁴ BOHÁČEK, Martin; JAKL, Ladislav. *Právo duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2002, s. 10

Právo duševního vlastnictví je v současné době již považováno za samostatné právní odvětví. Právní úprava není nikterak kodifikována, jednotlivé podoblasti jsou upraveny pouze dílčími zákony. Jejich společným znakem je ochrana nehmotných statků jako výsledků tvůrčí anebo jiné duševní činnosti člověka⁵.

Právo duševního vlastnictví i právo průmyslového vlastnictví je dle obecné systematiky právního řádu právem soukromým s veřejnoprávními prvky. Soukromoprávní základ je možno hledat v ochraně zájmů vlastníka nebo při smluvní úpravě převodu předmětů průmyslového vlastnictví formou licenčních smluv. Dokonce sami zvláštní průmyslověprávní zákony odkazují na soukromoprávní kodexy jako na subsidiární normu⁶. Prvky veřejného práva se ukazují kupříkladu v podmínkách vzniku, trvání ochrany a zániku práv z průmyslového vlastnictví. Zde je jako subsidiární předpis používán zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů⁷. Tyto veřejnoprávní prvky často přinášejí řadu sporných otázek, co se týče zařazení do právního systému.

Nehmotné statky se stávají významným přínosem a poskytují značnou výhodu v konkurenčním boji a společnosti se tak mohou lépe prosadit na trhu. V mnoha případech je duševní vlastnictví to nejcennější, čím může osoba nebo firma disponovat či co může nabídnout. Duševní vlastnictví lze v určité podobě využívat, pronajímat nebo také prodávat. Hodnota duševního vlastnictví se však nedá přesně určit, neboť zahrnuje materiální i nehmotnou hodnotu produktu a prospěch může být vždy odlišný. A právě díky hodnotě a možnému užítku nehmotného statku je dobré jeho předmět chránit před zneužitím, nekalou soutěží či porušením práv z vlastnictví.

Částečně lze zneužití chránit pomocí obchodní strategie, kterou může být například obchodní tajemství. Mnohem lepší účinek má však zákon, který určuje právní

⁵ K nehmotným statkům se řadí i všeobecné osobnostní právo a jeho jednotlivé složky. Vzhledem ke svým specifickým je nelze podřadit pod odvětví práva duševního vlastnictví. Všeobecné osobnostní právo chrání psychickou a fyzickou integritu člověka a jejich projevy ve vztahu k ostatním subjektům v rovném postavení. Jsou neoddělitelně spojeny s individualitou jedince, nezadatelné a nezcižitelné, nepodléhají promlčení ani prekluzi. Viz HRUŠÁKOVÁ, Milana; TELEČEK, Ivo. *Práva k nehmotným statkům*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1991, s. 5 - 6

⁶ například řešení podílového spoluvlastnictví viz. § 16 zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů

⁷ například § 63 zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů

vztahy mezi tvůrcem na jedné straně, popř. jeho zaměstnavatelem či jiným nositelem těchto práv, a ostatními osobami, které jsou povinny jeho práva respektovat.⁸

Ochrana duševního vlastnictví spočívá v tom, že těmto nositelům vznikají tzv. výlučná práva, do nichž ostatní nesmí zasahovat. Mezi tato práva patří například právo nehmotný statek výlučně užívat (obchodovat s ním, vyrábět podle něho, rozmnožovat ho), výlučně s ním nakládat (zejména je šířit, ničit je, poskytovat práva na jejich užívání).

Duševní vlastnictví lze rozdělit na dvě základní části. První je autorské právo, které upravuje například software, literární, hudební či výtvarná díla. Druhá část jsou práva průmyslová, zabývající se vynálezy chráněnými patenty, průmyslovými a užitnými vzory, zlepšovacemi návrhy, topografií polovodičových výrobků, ochrannými známkami a označením původu. Tyto dvě skupiny se odlišují jak ochranou, tak i institucemi, které tuto ochranu zajišťují. Průmyslové vlastnictví se vztahuje k výsledkům technické tvůrčí činnosti, kdežto autorské právo se uplatňuje u projevů intelektuální činnosti osob⁹.

⁸ BOHÁČEK, Martin; JAKL, Ladislav. *Právo duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2002, s. 12

⁹ HÁK, Jan. *Úvod ke studiu patentového práva*. 1. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, s. 19

2. Průmyslové vlastnictví

Průmyslové vlastnictví je rozsáhlá oblast duševního vlastnictví. Stejně jako české platné právo nemá žádnou legální definici pojmu duševní vlastnictví, tak nedefinuje ani pojem průmyslové vlastnictví¹⁰. Je to tedy zejména právní nauka, která se snaží vymezit obsah těchto abstraktních výrazů a potýká se tak s problémem, že ani samy tyto pojmy nemají svůj přesný význam, navzdory tomu, že jsou hojně využívány v zákonech i mezinárodních smlouvách.

Oba tyto výrazy se řadí k neurčitým právním pojmům¹¹. Pojem průmyslové vlastnictví odkazuje na dobu svého vzniku, tedy 19. století, kdy průmysl začal hrát klíčovou roli a zažíval bouřlivý rozvoj¹². V praxi se za průmyslová práva považuje především právo k vynálezům, průmyslovým vzorům či know-how, ale i právo k ochranné známce či k obchodnímu jménu.

Na rozdíl od autorského práva se zabývá činnostmi, které mohou být technicky nebo průmyslově využity. Při snaze o vymezení se bere zpravidla na pomoc výčet předmětů průmyslového vlastnictví, tak jak je uvedený v čl. 1 odst. 2 Pařížské unijní úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví, která je díky čl. 10 Ústavy České republiky součástí našeho právního řádu¹³. Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví, upravující tuto záležitost, pojímá průmyslové vlastnictví v nejširším smyslu. Dle Pařížské úmluvy se průmyslovým vlastnictvím rozumí:

- patenty na vynálezy,
- užité vzory,
- průmyslové vzory a modely,

¹⁰ Legální definici měl obsahovat zákon č. 221/2006 Sb. o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví, bohužel jí však nakonec neobsahuje.

¹¹ Neurčité právní pojmy jsou ty, jejichž obsah nelze přesně jevově vymezit a dostatečně právně definovat. Jejich aplikace vždy závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Zákonodárce vytváří veřejné správě prostor, aby zhodnotila, zda konkrétní situace patří do rozsahu určitého neurčitého pojmu, současně však dbá na to, aby v zákonech byly alespoň uvedeny některé charakteristické znaky neurčitého pojmu, popř. umožňuje tak učinit v prováděcím předpise. Viz. HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 517 - 518.

¹² TÝČ, Vladimír. *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě*. 1. vyd. Praha : Linde, 1997, s. 11

¹³ HÁK, Jan. *Úvod ke studiu patentového práva*. 1. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, s. 17

- tovární a obchodní známky a známky služeb (dnes souhrnně označovány jako ochranné známky),
- obchodní jméno,
- údaje o provenienci zboží,
- označení původu a
- potlačování nekalé soutěže

Průmyslové vlastnictví je součástí práv k duševnímu vlastnictví, tvoří jednu z jeho podskupin, je tedy pojmem užším. Od ostatních práv v této skupině se některými znaky odlišuje. Pravidlem je, že práva průmyslového vlastnictví musí být průmyslově a hospodářsky využitelná a zároveň musí naplňovat znak tzv. objektivního práva. Pro jejich vznik je nutný zápis do stanoveného veřejnoprávního rejstříku.

Odlišením od autorského práva, patřící také pod právo duševního vlastnictví, je skutečnost, že průmyslovým vlastnictvím se zabývá specializovaná instituce, Úřad průmyslového vlastnictví.

Práva průmyslová jsou na rozdíl od práv autorských založena na formálním principu, tedy pro získání ochrany je třeba splnění určitých formálních náležitostí. Oproti tomu je evropský (kontinentální) systém autorských práv založen na principu neformálnosti, kdy tato ochrana nastává již vytvořením díla a jeho vyjádřením v jakékoli vnímatelné podobě. Aby vznikla zaručená právní ochrana pro průmyslové vlastnictví, je vždy potřeba formálního zápisu do stanoveného rejstříku, jež je podmíněna podáním žádosti o udělení ochrany, vydáním rozhodnutí o jejím vzniku a zpravidla také placením příslušných poplatků, především poplatků za udržování ochrany¹⁴.

Subjektivním právem (oprávněním) se rozumí míra a způsob možného chování jeho subjektu, které objektivní právo dovoluje, zaručuje a chrání, a to zpravidla poskytnutím státního donucení k jeho prosazení. Průmyslová práva se řadí mezi práva absolutní, jež jsou zpravidla definována jako práva působící proti všem - *erga omnes*

¹⁴ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha : Metropolitní univerzita, 2011, s. 130

(na rozdíl od práv relativních, u kterých právu určitého subjektu odpovídá povinnost jiného rovněž individuálně určeného subjektu).

Právo plynoucí z průmyslového, ale celkově i z duševního vlastnictví je založeno na zásadě teritoriality, kdy ochrana je poskytována pouze v určité oblasti, kde byla přiznána, většinou ohraničené územím státu. Pro získání ochrany i na dalším území je nutné o ni v příslušné zemi samostatně požádat. Vzhledem k celkovému propojení ekonomik je v poslední době patrná snaha o prolomení tohoto principu, o sblížení práva duševního vlastnictví, jeho harmonizaci a hlavně poskytnutí dostatečné ochrany zejména cestou uzavírání mezinárodních smluv. V těchto procesech hrají nenahraditelnou roli především mezinárodní organizace jako Světová obchodní organizace (dále jen WTO), WIPO nebo Evropská společenství¹⁵.

Právo průmyslového vlastnictví patří mezi právní obory, které se stále výrazně vyvíjejí a mění. Systém právní ochrany předmětů duševního a průmyslového vlastnictví se významně začal rozvíjet již v předminulém století, především pokud šlo o užívání značek určených k označování různých jednotlivých výrobků. A to tak, aby díky přesnému označení byla pro kupce snadno dána jasná vazba na tvůrce takto označeného výrobku. Avšak kromě moderní právní ochrany od období novověku některé literární prameny uvádějí různé antické předchůdce dnešního průmyslového práva již z dob před naším letopočtem. Nicméně pojem patent v moderním slova smyslu pochází z italských Benátek z 15. století našeho letopočtu. První skutečné patentové zákonodárství se rozvíjí na konci 18. století, kdy byl roku 1790 vydán patentový zákon ve Spojených státech a následně ve Francii patentový zákon schválený revolučním Národním shromážděním.

Zatímco na jedné straně vytvoření a využívání průmyslového vlastnictví vyžaduje stále větší náklady, čas, úsilí a přijetí značného rizika při výzkumu, vývoji a výrobě, na straně druhé je technicky snadné a levné tyto statky napodobit. Pokud se nezabrání napodobování, nemůže tvůrce duševního vlastnictví získat zpět své rizikové kapitálové investice s příslušnými zisky na trhu a ztratí tak svou ekonomickou motivaci a finanční zdroje pro další inovaci. Cílem ochrany je vytvořit tržní mechanismus

¹⁵ BOHÁČEK, Martin; JAKL, Ladislav. *Právo duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2002, s. 25

právním zabráněním možnosti využívání těchto nehmotných statků třetími stranami pro obchodní účely¹⁶.

Ochrana duševního vlastnictví má dočasnou povahu, která je zaměřena na zařazení výsledků tvůrčí činnosti do volného užívání. Veřejně dostupného užívání se tak dostane okamžikem, kdy výlučné ochranné právo uplynulo. To je obecným, konečným a nezvratným stavem pro výsledky tvůrčí činnosti a komerční symboly, které nejsou chráněny konkrétní formou duševního vlastnictví. To, co již jednou bylo zařazeno do volného užívání, si nelze opětovně přisvojit pro soukromé účely a je již k dispozici pro volné kopírování a použití jakoukoli osobou¹⁷.

Předměty průmyslového vlastnictví mohou být tvořeny tvůrčí činností fyzických osob nebo netvůrčí činností jak fyzických, tak i právnických osob. Mezi předměty průmyslových práv se řadí vynálezy, biotechnologické vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory, ochrana odrůd rostlin, topografie polovodičových výrobků (to vše jakožto výsledky tvůrčí činnosti), práva na označení, zejména ochranné známky, označení původu a zeměpisná označení, firemní a obchodní jméno a jiná označení (výsledky netvůrčí činnosti) a nekalá soutěž¹⁸. Typické pro ně je, že tyto předměty mohou být kdykoli, kdekoli, kýmkoliv, současně i následně, užívány, aniž by došlo k újmě na jejich podstatě (neopotřebovávají se) nebo na jejich funkci (kvalita se užíváním nijak nesnižuje)¹⁹.

Samo průmyslové vlastnictví by se dalo rozdělit ze dvou pohledů. Jsou to na jedné straně technická řešení výrobků (těmi se převážně zabývá tato práce) a na straně druhé se jedná o design, grafiku a vizuální podobu. Technické řešení se vztahuje k samotnému výrobku, jeho provedení a funkcím a inovaci, oproti tomu druhá skupina je spíše zaměřena na následnou propagaci a rozlišení výrobku od ostatních pohledů.

¹⁶ *Duševní vlastnictví jako zdroj kvalitativního rozvoje*. 1. vyd. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2004, s. 7

¹⁷ *Duševní vlastnictví jako zdroj kvalitativního rozvoje*. 1. vyd. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2004, s. 10

¹⁸ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví*. 3. vyd. Praha : Metropolitní univerzita Praha, 2011, s. 37

¹⁹ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 12

2.1. Úřad průmyslového vlastnictví

Úřad průmyslového vlastnictví je ústřední orgán státní správy České republiky na ochranu průmyslového vlastnictví. V jeho čele stojí předseda, jehož jmenuje a odvolává vláda České republiky. Sídelním místem Úřadu je hlavní město Praha. Předchůdce dnešního Úřadu průmyslového vlastnictví byl zřízen zákonem č. 305/1919 Sb. ze dne 27. května 1919 s původním názvem Patentní úřad Československé republiky. Současný Úřad průmyslového vlastnictví vznikl v roce 1993 po vzniku samostatné České republiky.

2.1.1. Funkce a kompetence

Úřad plní funkci patentového a známkového úřadu a zabývá se především otázkou ochranných známek, patentů, užitných a průmyslových vzorů, ale nicméně řeší i další složky průmyslového vlastnictví. K hlavním činnostem patří rozhodování o evidování vynálezů a patentů, ochranných známek, průmyslových a užitných vzorů, topografií polovodičových výrobků, zeměpisných označení a označení původu výrobků v rámci správního řízení a následné poskytování ochrany práv.

Práva k předmětům průmyslového vlastnictví se zapisují do rejstříků vedených Úřadem, které jsou veřejně přístupné, a zveřejňují se ve Věstníku Úřadu. Jako další činnost Úřad průmyslového vlastnictví rozhoduje některé spory či vede ústřední fond patentové literatury, který získává a zpracovává a dále tak zpřístupňuje podnikatelům různé rejstříky a databáze.

Důležitou a rozšířenou činností Úřadu průmyslového vlastnictví je činnost kontrolní. Úřad musí pomocí tzv. rešerše zamezit, aby se zapisovalo průmyslové vlastnictví, které se shoduje anebo je podobné s již zapsaným. Svoji rozhodovací činností Úřad určuje, který z patentů, užitných a průmyslových vzorů či ochranných známek splňuje podmínky a může tak být zapsán do rejstříku vedeného Úřadem. Úřad průmyslového vlastnictví se nevěnuje pouze kontrole přihlášek a způsobilosti ochranných známek, avšak musí se též zabývat i návrhy na zrušení a návrhům na neplatnost těchto označení. Úřad průmyslového vlastnictví intenzivně spolupracuje s ostatními orgány státní správy České republiky v průmyslověprávní oblasti, plní

závazky vzniklé z členství v Evropské unii a je zodpovědný za plnění povinností vyplývajících z mezinárodních smluv z oblasti průmyslového vlastnictví, které Česká republika podepsala. Úřad má také nezastupitelnou roli v jednání s mezinárodními institucemi, kdy prostřednictvím našeho Úřadu přihlašovatel podává žádost k přihlášení mezinárodního zápisu. Je ústřední přihlašovnou mezinárodních patentů, ochranných známek a spolupracuje dle Madridské dohody s ostatními institucemi. Úřad průmyslového vlastnictví spolupracuje na mezinárodní úrovni s Evropským patentovým úřadem (European Patent Office), Světovou organizací duševního vlastnictví (World Intellectual Property Organization), Úřadem pro harmonizaci na vnitřním trhu (Office for Harmonization in the Internal Market) a zahraničními patentovými úřady.

Úřad vede množství databází, které se vztahují k jeho činnosti. Jsou jimi databáze ochranných známek platných v České republice, databáze ochranných známek platných na území Evropské unie, databáze patentů a užitných vzorů, databáze průmyslových vzorů, seznam všeobecně známých ochranných známek, seznam ochranných známek, které byly prohlášeny za proslulé a databázi označení původu a zeměpisných označení.

Kompetence Úřadu průmyslového vlastnictví jsou dále v souladu s ustanovením § 20 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, dle něhož ministerstva a ostatní ústřední orgány státní správy uvedené v části první tohoto zákona plní v okruhu své působnosti úkoly stanovené v zákonech a v jiných obecně závazných právních předpisech a úkoly vyplývající z členství České republiky v Evropské unii a v ostatních integračních seskupeních a mezinárodních organizacích, pokud jsou pro Českou republiku závazné.

Zákony, které stanovují Úřadu průmyslového vlastnictví další úkony, jsou například zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, zákon č. 529/1991 Sb., zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, o ochraně topografií polovodičových výrobků, zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení, zákon č. 206/2000 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů, zákon č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat. Další ustanovení o kompetencích Úřadu se dají mimo jiné nalézt také v zákoně č. 634/2004 Sb.,

o správních poplatcích, zákoně č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích či zákoně č. 173/2002 Sb., o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin.

3. Prameny práva

Prameny práva k nehmotným statkům jsou právní normy, které upravují společenské vztahy tvořící předmět práva k nehmotným statkům²⁰. Obecně řečeno, každá země má své vlastní zákony na ochranu duševního vlastnictví a svůj národní systém organizací, které zabezpečují ochranu průmyslového vlastnictví, jakož i duševního vlastnictví celkově.

Národní zákony a praxe v oblasti duševního vlastnictví se liší podle jednotlivých zemí, ačkoli byly přijaty globální minimální normy a bylo dosaženo určitého stupně harmonizace prostřednictvím mezinárodních smluv. Průmyslové vlastnictví je předurčeno k tomu, aby teritoriální ochrana vnitrostátním právem nebyla dostatečná. Dalo by se tvrdit, že průmyslové vlastnictví často získává celosvětový význam. Příčinou je hospodářský význam průmyslového vlastnictví, který přesahuje hranice pouhého jednoho státu.

Mezi nejvýznamnější mezinárodní smlouvy z této oblasti práva se řadí Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví sjednaná roku 1883, Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) z roku 1967, Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (tzv. Dohoda TRIPS) přijatá v rámci GATT (General Agreement on Tariffs and Trade – Všeobecná dohoda o clech a obchodu) z roku 1995 uzavřená v rámci Světové obchodní organizace (WTO). Dále pak Smlouvy o známkovém právu a Smlouvy o patentovém právu.

Tato harmonizace se neustále vyvíjí. Kromě toho, některé globální a regionální přihlašovací, zápisné a udělovací systémy pro patenty, ochranné známky, průmyslové vzory a označení původu usnadňují získání ochrany pro určitá práva k duševnímu vlastnictví, zejména prostřednictvím Smlouvy o patentové spolupráci (PCT), Madridské dohody o mezinárodním zápisu známek a Lisabonské dohody na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu²¹. V oblasti průmyslových vzorů je pak neopomenutelná Haagská dohoda o mezinárodním přihlašování průmyslových vzorů a

²⁰ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*, 5. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009, s. 69

²¹ *Duševní vlastnictví jako zdroj kvalitativního rozvoje*. 1. vyd. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2004, s. 8

modelů z roku 1925, skládající se ze tří nezávislých aktů: Londýnský akt, Haagský akt a Ženevský akt (1999) a členské státy tvoří tzv. haagskou unii.

3.1. Česká právní ochrana

Česká republika je v oblasti průmyslového vlastnictví vázána řadou shora jmenovaných mezinárodních smluv a navíc této oblasti samozřejmě uděluje i ochranu vlastními zákony. Na nejvyšším stupínku stojí ústavní rovina ochrany. V Listině základních práv a svobod České republiky č. 2/1993 Sb. je v čl. 34 odst. 1 stanoveno, že: „*Práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem*“. Z tohoto ustanovení vyplývá, že je ústavodárce považoval za základní práva, nicméně je nevyjmenovává a nechává jejich úpravu na zákonném předpisu.

V České republice neexistuje jeden celkový souhrnný zákon týkající se průmyslového vlastnictví, ale jedná se o soubor zvláštních zákonů. Mezi ty nejvýznamnější patří například zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, zákon č. 206/2000 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů, zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů či zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví.

4. Vynálezy

Vynálezy se řadí mezi předměty průmyslového vlastnictví, které vznikají technickou tvůrčí činností. Sám zákon, zabývající se vynálezy, neobsahuje žádnou jejich definici, pouze stanovuje, které vynálezy se patentují. Vynálezy se mohou týkat věcí (např. stroje, přístroje, ale i směsi, slitiny, chemicky vyrobené látky, léčiva, atd.) nebo výrobních postupů, jejichž výsledkem je určitý výrobek (např. stavební panel) či pracovních postupů (např. elektrická měření, čištění výrobků)²².

Formou právní ochrany vynálezů je patent, což je převoditelné majetkové právo k vynálezu, který je udělován Úřadem průmyslového vlastnictví. Patent je tedy název pro formu právní ochrany, kdežto vynález je předmětem této ochrany. Patentová ochrana je souhrn právních norem (hmotněprávních i procesněprávních), označovaný jako patentové právo.

Jedním z účelů patentového systému je zpřístupnit nové technologie veřejnosti prostřednictvím jeho informativních funkcí. Například udělení patentu je podmíněno odhalením podstaty vynálezu, tj. vzdáním se utajení vynálezu (*quid pro quo* - něco za něco). Zveřejnění vynálezu patentovým úřadem činí vynález dostupným veřejnosti a umožňuje ostatním vynález pochopit, inspirovat se jím a využívat jej pro výzkum nebo experimenty jako odrazový můstek k dalšímu technickému rozvoji. Jakmile patent zanikl, může veřejnost volně vynález využívat²³.

4.1. Právní úprava

České patentové právo je založeno na zákoně č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „VZN“), účinného od 1. ledna 1991, a dále na jeho prováděcí vyhlášce č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů, ve znění pozdějších předpisů.

²² SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 27

²³ *Duševní vlastnictví jako zdroj kvalitativního rozvoje*. 1. vyd. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2004, s. 10

Účelem zákona je upravit práva a povinnosti vznikající z vytvoření a z uplatnění vynálezů a zlepšovacích návrhů. Zásady, které jsou obsaženy v tomto předpise, prakticky odpovídají principům zakotveným v evropské legislativě o právní ochraně vynálezů. Právní úprava tohoto zákona nahradila dřívější zákon č. 84/1972 Sb., zákon o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech.

4.2. Předmět ochrany

Sám český patentový zákon legální definici vynálezu neobsahuje. Předmětem ochrany patentového práva jsou ty vynálezy, které jsou v souladu s § 3 odst. 1 VZN. Patent lze udělit pouze tehdy, jestliže vynález splňuje přísné tvůrčí požadavky, nepatentují se běžná zlepšení. Patent se uděluje na vynález, který:

- je nový,
- je výsledkem vynálezecké činnosti,
- je průmyslově využitelný

a všechny tyto hmotněprávní podmínky musí být splněny kumulativně.

4.2.1. Novost

Vynález se považuje za nový, pokud není součástí známého stavu techniky²⁴. Novost je základní hmotněprávní podmínkou patentovatelnosti vynálezu, která působí absolutně a jejíž splnění zjišťuje výhradně Úřad a přihlašovatel ji nemusí sám prokazovat. Nemůže být tedy předmětem znaleckého posouzení a nemůže být o ní rozhodováno v jiném než patentovém řízení. Zejména o ní nepřísluší rozhodovat soudu, a to ani jako o otázce předběžné²⁵.

Nutné je, aby se jednalo o novost celosvětovou, ne pouze o novost v rámci stavu techniky v České republice. Stav techniky zahrnuje vše, k čemu bylo přede dnem, od něhož přísluší přihlašovatelovi právo přednosti, umožněn v tuzemsku nebo v zahraničí

²⁴ Je-li přihlašován způsob skládající se ze dvou na sobě známých postupů a při užití tohoto přihlašovaného postupu se dosahují účinky, jež jsou již pro tyto postupy známé, pak nelze tento postup považovat za nový - viz. rozhodnutí ze dne 15. 2. 1993 čj. PV 3514-89

²⁵ PÍTRA, Vladimír. *Ochrana průmyslového vlastnictví I.* 1. vyd. Praha : SEVT, 1992, s. 15

přístup veřejnosti, a to jak písemně (např. patentové spisy, knihy, odborné časopisy, vědecko výzkumné zprávy, prospekty), ústním podáním (např. přednáška), předvedením, vyobrazením (např. výkresy), vyhotovením, využíváním nebo jiným způsobem²⁶. Veřejností se přitom rozumí neomezený okruh osob, ale není rozhodné, zda se s nimi veřejnost skutečně seznámila. Postačí, že tuto možnost měla. Veřejností tedy nejsou pouze např. pracovníci jedné společnosti, protože to by stále byla jen interní informace, bez možnosti, aby k ní měl přístup i někdo „zvenčí“²⁷. Nedostatek novosti by způsobila i zveřejněná přihláška patentu, přestože by Úřadem patent ještě vydán nebyl. V případě kolize s přihláškou nezveřejněnou by však totožné řešení požadavek novosti splňovalo.

4.2.2. Vynálezecká činnost

Vynález musí být vytvořen pomocí vynálezecké činnosti²⁸ ve smyslu § 6 VZN, kdy vynález „je výsledkem vynálezecké činnosti, jestliže pro odborníka nevyplývá zřejmým způsobem ze stavu techniky“²⁹. Při tom se počítá s tím, že daný vynález přesahuje rámec běžných profesních schopností kvalifikované osoby s obecným přehledem o stavu techniky neboli odborníka. Zda byl vynález vytvořen opravdu vynálezeckou činností, rozhoduje Úřad vlastní úvahou a posouzením, jež však může být lehce subjektivní.

4.2.3. Průmyslová využitelnost

Cílem průmyslové využitelnosti je vyloučit z patentovatelnosti vynálezy, jež nemají užitek v žádné oblasti průmyslu. Pojem „průmysl“ je zde nutné chápat v širokém

²⁶ K zamítnutí přihlášky vynálezu došlo z důvodu, že na základě předložených fotografií byl vynález před podáním přihlášky předveden na veřejném prostranství, takže bylo odborníkům umožněno jeho využívání - viz. rozhodnutí ze dne 24.3. 1961, R 18, Ja III.

²⁷ V rozhodnutí ze dne 2.7. 1973 čj. PV 5602-65 bylo konstatováno, že tovární výkresy se nedají považovat za zveřejněnou tiskovinu, protože jejich přístupnost je omezena pouze na okruh osob v daném podniku. Stejně tak rozhodnutí ze dne 14. 6. 2005 č. j. PUV 1998-8631 stanovuje, že vnitropodniková výkresová dokumentace není součástí stavu techniky, není-li prokázáno její zpřístupnění veřejnosti.

²⁸ V literatuře se můžeme v některých případech setkat s pojmem vynálezecká výše či vynálezecký krok, známý však především z anglosaské terminologie (intensive step)

²⁹ Technické řešení, které vyplývá zřejmým způsobem ze stavu techniky nelze považovat za patentovatelný vynález - viz. rozhodnutí ze dne 23. 4. 1997 čj. PV 86-92

Použití již známého způsobu řešení na podobný problém ve stejném nebo příbuzném oboru se nedá považovat za vynálezeckou činnost - viz. rozhodnutí ze dne 13. 2. 1981 čj. PV 8220-71

slova smyslu jako všechny hospodářské činnosti, například i včetně zemědělství. Vynález musí být vyráběn nebo jinak využíván v průmyslu, zemědělství či jiných odvětvích hospodářství.

Průmyslovou využitelností se nemá na mysli jeho užitečnost, neboť podmínka by odporovala smyslu zákona. Jde spíše o to, vyloučit nerealizovatelnost vynálezu spočívající například v konstrukční nebo myšlenkové chybě, která odporuje technickým nebo vědeckým poznatkům³⁰. Nemožnost využitelnosti daného vynálezu musí vyplývat z jeho povahy, nikoli ze subjektivního stavu jako např. nákladnost provozu či nízká technická úroveň hospodářství dané země.

Za průmyslově využitelné vynálezy se nepokládají vynálezy, u nichž se neprokáže možnost jejich opakovatelné realizace, a dále vynálezy, které jsou vázány na neopakovatelné přírodní podmínky. Opakovatelností zde není myšleno okamžité opakování, ale především možnost jeho opakování v budoucí době.

Pokud při posuzování patentovatelnosti vynálezu nastanou pochybnosti o splnění podmínek, je Úřad průmyslového vlastnictví oprávněn vyzvat přihlašovatele, aby předvedením vynálezu (či podobným vhodným a přesvědčivým způsobem) prokázal jeho využitelnost a opakovatelnost³¹.

4.3. Způsobilost a výluky z patentovatelnosti

V některých případech se může stát, že objev sice splní již zmíněná kritéria vynálezu, přesto patentovou ochranu nedostane. Zásadně platí, že odepření patentu může nastat jen ze zákonem stanovených důvodů. V demonstrativním výčtu obsaženém v ustanovení § 3 odst. 2 VZN jsou uvedeny předměty a činnosti, které se za vynálezy nepovažují (patří mezi ně např. objevy, vědecké teorie, matematické teorie, estetické výtvary, plány a pouhé podávání informací)³² a v § 4 VZN jsou stanoveny výluky z patentovatelnosti.

³⁰ V rozhodnutí ze dne 18. 12. 1992 čj. PV 8859-85 byl zamítnut vynález „perpetum mobile“ jakožto průmyslově nevyužitelný, neboť odporuje zákonu o zachování energie.

³¹ HÁK, Jan. *Úvod ke studiu patentového práva*. 1. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, s. 28

³² Všechna řešení netechnické povahy, jako organizační opatření, účtovací soustavy, metody výroby, pravidla her, výpočetní techniky apod. jsou z patentovatelnosti vyloučena - viz. rozhodnutí ze dne 11. 12. 1990, PV 1342-85, Ja I.

Podle globálních pravidel mohou země vyloučit z patentovatelnosti vynálezy, jejichž zákaz komerčního využití na jejich území je nezbytný k ochraně veřejného pořádku nebo dobrých mravů, včetně ochrany života nebo zdraví lidí, zvířat nebo rostlin, nebo k zabránění vážnému poškození životního prostředí za předpokladu, že taková výluka není učiněna pouze proto, že využití je zakázáno jejich právními předpisy³³. A to z toho důvodu, že nynější právní předpisy se mohou postupem času změnit a využití již nebude nikterak zakázané.

Státy mohou z patentovatelnosti vyloučit také:

- diagnostické, terapeutické a chirurgické metody léčení lidí nebo zvířat (ale výrobky nebo látky používané pro toto léčení se mohou, po splnění ostatních podmínek, za průmyslově využitelné vynálezy považovat);
- rostliny a zvířata, s výjimkou mikroorganismů, a v podstatě biologické způsoby pěstování rostlin nebo zvířat s výjimkou nebiologických a makrobiotických postupů.

Státy však musí zajistit ochranu rostlinných odrůd buď patenty nebo účinným systémem *sui generis* nebo jejich kombinací³⁴.

4.4. Právo na patent a původce vynálezu

Právo na patent obvykle patří vynálezci nebo jeho právnímu nástupci, jelikož právo na patent je převoditelným majetkovým právem. Nabytí práva je možné například převedením či děděním. Původcem vynálezu je ten, kdo jej vytvořil vlastní tvůrčí prací (duševní činností), z čehož vyplývá, že se může jednat jedině o osobu fyzickou. Touto duševní činností vzniká právo na původcovství, které je osobnostním právem a je nepřevoditelné na jinou osobu. Tím se liší od práva k patentu, které může být převedeno na jinou osobu fyzickou, tak i na osobu právnickou. Tato osoba, označující se jako vlastník patentu, se může měnit, ale původce zůstává stále stejný.

³³ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 46

³⁴ *Duševní vlastnictví jako zdroj kvalitativního rozvoje*. 1. vyd. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2004, s. 23

Postavení původce se projevuje i tím, že jeho jméno se uvádí v přihlášce vynálezu, v patentové listině i v patentovém rejstříku. Současná právní úprava uzákoňuje i možnost zachování anonymity původce. Na jeho žádost Úřad jméno původce při zveřejnění přihlášky a oznámení o udělení patentu neuvede.

V případě, že byl vynález vytvořen dvěma a více osobami, právo na patent patří jim společně a to v rozsahu, v jakém se podíleli vlastní tvůrčí činností na vytvoření vynálezu. Tyto osoby se pak označují jako spolupůvodci. I když přihlášku patentu může podat pouze některý ze spolupůvodců, i bez vědomí spolupůvodců, je nutné na přihlášku patentu uvést všechny spolupůvodce. Kvůli možným majetkovým sporům je vhodné uzavřít dohodu, jež bude jasně vymezovat jednotlivé podíly spoluautorů. Pokud dohoda není možná a mezi spolupůvodci jsou rozpory, je třeba obrátit se na soud a podat žalobu na určení podílů. Přihlašuje-li patent více spolupůvodců, vzniknou práva k patentu více osobám. Stejně tak při jiné majetkoprávní dispozici s patentem může nastat situace, že práva k patentu náleží více osobám. Takovouto situaci zákon nazývá jako spolumajitelství patentu. Převoditelnost podílu jednotlivého spolumajitele je omezená, podmíněná souhlasem všech ostatních spolumajitelů. Souhlas nutný není, pokud se podíl převádí na jiného ze spolumajitelů. Spolumajitelům náleží předkupní právo, využitelné do jednoho měsíce od učinění písemné nabídky.

Pokud však stejný vynález vytvořilo více osob nezávisle na sobě, platí, že právo na patent patří vynálezci, který podal přihlášku s nejstarším datem priority (*first to file*)³⁵.

4.4.1. Podnikový vynález

Právo na patent může mít také zaměstnavatel původce³⁶. Pro podnikový vynález platí zásada, že byl vytvořen ke splnění úkolu z pracovního poměru, z členského nebo jiného obdobného pracovního vztahu k zaměstnavateli. Právo na patent přechází na zaměstnavatele, není-li smluvně zajištěno jinak. Jedná se v podstatě o jakousi zákonnou licenci zaměstnavatele. Nicméně samo právo na původcovství není dotčeno a

³⁵ Odlišný princip platí v USA, kde právo na patent patří tomu, kdo vynález vytvořil dříve (*first to invent*). Někdy však bývá velmi obtížné prokázat, kdo je oním prvním vynálezcem, což je provázeno dlouhými soudními spory - viz. JAKL, Ladislav. *Právní ochrana vynálezů a užitečných vzorů*. 1. vyd. Praha : Metropolitní univerzita Praha, 2010, s. 33 - 34

³⁶ Institut podnikového vynálezu znal již první rakouský patentový zákon.

původcem i nadále zůstává zaměstnanec, který vynález svojí vlastní tvůrčí činností vytvořil.

V případě vytvoření vynálezu je zaměstnanec povinen písemně vyrozumět zaměstnavatele a předat mu všechny podklady potřebné k posouzení vynálezu a k následnému podání přihlášky k Úřadu průmyslového vlastnictví. Oproti tomu původce má vůči zaměstnavateli právo na přiměřenou odměnu. Přesnou výši anebo výpočet této odměny však zákon nikterak nestanovuje, ale přihlíží se k technickému a hospodářskému významu vynálezu, možnému přínosu, materiálovému podílu zaměstnavatele na vytvoření vynálezu a rozsahu pracovních úkolů původce. Pokud by přiznaná odměna byla ve zjevném nepoměru s později vzniklým přínosem, má původce právo ještě na dodatečné navýšení odměny³⁷. A to i v případě, že je mezitím jejich pracovní poměr ukončen.

Neuplatní-li zaměstnavatel ve lhůtě tří měsíců právo na patent, tak se toto právo vrací zpět na původce, tedy zaměstnance, a ten může poté přihlásit patent na své jméno. Původce i zaměstnavatel mají povinnost během této lhůty zachovávat o vynálezu mlčenlivost vůči třetím osobám. Nicméně samo uplatnění práva na patent zaměstnavatelem nikterak nezakládá jeho povinnost přihlásit vynález k ochraně³⁸.

4.5. Vznik, trvání a zánik ochrany patentem

4.5.1. Vznik ochrany

Patentová ochrana vynálezu vzniká právní mocí rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví o udělení patentu. Podáním přihlášky vynálezu vzniká přihlašovatelovi právo přednosti před každým, kdo by podal později přihlášku shodného vynálezu. Splňuje-li předmět přihlášky vynálezu všechny požadované zákonné podmínky a zaplatí-li přihlašovatel příslušný správní poplatek, pak je Úřad průmyslového vlastnictví povinen udělit patentovou listinu. V ní je uvedeno jméno původce a přiložen popis vynálezu a patentové nároky osvědčující rozsah jeho nabytých

³⁷ HÁK, Jan. *Úvod ke studiu patentového práva*. 1. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, s. 30

³⁸ JEŽEK, Jiří. *Právo průmyslového vlastnictví : Právní předpisy a mezinárodní smlouvy s výkladem a judikaturou*. 1. vyd. Praha : Linde, 1996, s. 18

práv. Oznámením udělení patentu ve Věstníku nastávají samotné účinky patentové ochrany. Vynález, na který byl takto patent udělen, zapíše Úřad do patentového rejstříku.

4.5.2. Trvání ochrany

Patent je v platnosti v maximální době dvaceti let od podání přihlášky vynálezu u Úřadu³⁹. Během této dvacetileté doby platnosti je majitel daného patentu povinen každý rok platit poplatky za udržování patentu v platnosti stanovené zvláštním zákonem⁴⁰, jež vybírá Úřad.

Výše těchto poplatků úměrně vzrůstá v závislosti na délce platnosti patentu, od 1 tisíc Kč za první rok až po 24 tisíc Kč za dvacátý rok ode dne podání přihlášky. První až desátý rok vzrůstá poplatek za udržování patentu v platnosti vždy o 1 tisíc Kč, poté je roční nárůst vždy o 2 tisíce Kč. Udržovací poplatky lze zaplatit nejpozději do 6 měsíců od data splatnosti, nicméně v tomto případě již se současnou úhradou sankce. Od povinnosti placení těchto poplatků je osvobozena Česká republika, stejně jako v případě poplatků za jiné předměty průmyslového vlastnictví.

4.5.3. Zánik ochrany

Ochrana vynálezu může zaniknout zánikem patentu či zrušením patentu. Patent může zaniknout uplynutím doby jeho platnosti (tedy uplynutím celkové doby dvaceti let ode dne podání přihlášky, kdy již není možnost prodloužení), nezaplacením správních poplatků za udržení platnosti patentu ve stanovené lhůtě (poté je majiteli patentu poskytnuta ještě dodatečná lhůta šesti měsíců, ve které může poplatek zaplatit, nyní už však ve dvojnásobné výši)⁴¹, případně vzdáním se patentu jeho majitelem formou písemného prohlášení. Zánik patentu má účinky *ex nunc* od doby, kdy nastala skutečnost zapříčínující zánik patentu.

³⁹ Dvacetiletá doba ochrany nelze prodloužit s výjimkou dodatkového ochranného osvědčení na léčiva a látky na ochranu rostlin.

⁴⁰ zákon č. 173/2002 Sb., o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů

⁴¹ K prominutí zmeškání lhůty může dojít, jen pokud jsou důvody zmeškání lhůty na straně účastníka závažné. Takovými důvody nejsou provozní a organizační nedostatky, které vznikly na straně zástupce účastníka řízení. - viz. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 12. 2008, č. j. 10 Ca 369/2006

Provést zrušení patentu je možno v případě právního zájmu i po jeho zániku, což působí *ex tunc*, od samého počátku, jako kdyby patent nebyl nikdy udělen.⁴² Patent je zrušen, pokud se zjistí, že zákonem stanovené podmínky nebyly splněny. Tedy pokud vynález nesplňoval podmínky patentovatelnosti, vynález není v patentu popsán jasně a úplně, aby jej odborník mohl uskutečnit, předmět patentu přesahuje obsah původního podání přihlášky, předměty patentů udělených na základě rozdělení přihlášky přesahují obsah jejího původního podání, byl-li rozsah ochrany vyplývající z patentu rozšířen anebo v případě, že majitel patentu na něj nemá právo podle § 8 VZN, tj. není původcem patentu ani jeho právním nástupcem⁴³. Samotnému zrušení patentu předchází řízení o zrušení patentu zahajovaného Úřadem *ex offio* nebo na základě návrhu třetí osoby. Výjimkou je poslední důvod zrušení, kdy patent může být Úřadem zrušen pouze na návrh osoby, o níž soud rozhodne, že je původcem daného vynálezu.

Zánik i zrušení patentové ochrany se zapisuje do patentového rejstříku a uveřejňuje se ve Věstníku.

4.6. Řízení o udělení patentu

Ochrana vynálezu vzniká udělením patentové ochrany na základě rozhodnutí ve správním řízení a zápisem do veřejného rejstříku. Samotné řízení o udělení patentu se zahajuje podáním přihlášky u Úřadu průmyslového vlastnictví. Přihlášku patentu je oprávněna podat fyzická či právnická osoba, která má právo na patent. Občané České republiky a osoby, které mají v České republice trvalé bydliště nebo sídlo, mohou u Úřadu podávat též mezinárodní přihlášky podle Smlouvy o patentové spolupráci a evropské patentové přihlášky podle Úmluvy o udělování evropských patentů⁴⁴. Za podání přihlášky je povinnost zaplatit správní poplatek (jeho výše v současné době činí 1 200 Kč) podle příslušného právního předpisu⁴⁵.

⁴² HÁK, Jan. *Úvod ke studiu patentového práva*. 1. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, s. 33

⁴³ Procesní vady a formální nedostatky v řízení o udělení patentu nemohou být důvodem pro zrušení patentu. - viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2006, č. j. 7 A 127/2001

⁴⁴ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 32

⁴⁵ část XI sazebníku, který je přílohou zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

4.6.1 Přihláška patentu

Přihláška musí obsahovat všechny náležitosti podle příslušného právního předpisu, jímž je vyhláška Federálního úřadu pro vynálezy č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů.

Podle této vyhlášky jsou náležitostmi přihlášky:

- žádost o udělení patentu ve dvojitě vyhotovení
- popis vynálezu - pomáhá k objasnění vynálezu a musí být tak jasný a úplný, aby jej podle toho dokázal odborník uskutečnit
- výkresy - nejsou povinnou náležitostí, ale jsou vhodné, pokud je vynález těžko vysvětlitelný slovy
- nejméně jeden patentový nárok - patentový nárok je stručné vyjádření toho, co je skutečným předmětem vynálezu. Většinou by toto shrnutí mělo být v rozmezí jedné věty.
- anotaci v jednom vyhotovení hlavním a dvou vedlejších - jedná se o technické zestručnění popisu vynálezu. Účelem anotace je v krátkosti představit a zatřídit vynález tak, aby bylo jasné, jak se nazývá, do které oblasti techniky patří, co je jeho podstatou a jaké má vynález možnosti využití.
- potřebné přílohy
- doklad o nabytí práva na patent - v případě, že přihlašovatel není zároveň původcem patentu.

Dnem podáním přihlášky u Úřadu vzniká přihlašovateli právo přednosti. Přihlašovatel tak získává přednostní právo na udělení patentu oproti všem přihláškám se stejným předmětem, které budou podány později.

4.6.2 Průzkum přihlášky

Řízení je založeno na tzv. průzkumovém principu, jež předpokládá nejen splnění formálních požadavků na přihlášku, ale také zjišťování Úřadu, zda vynález splňuje zákonem stanovené podmínky patentovatelnosti a zda nespadá pod některou z výluk z patentovatelnosti.

Průzkum se rozlišuje na průzkum předběžný a průzkum úplný. Prvnímu případu je *ex offo* podřízen každý přihlášený vynález a cílem je vyřadit ty přihlášky, jejichž předmět je opravdu zjevně nezpůsobilý ochrany patentem (např. není zjevně nový, průmyslově využitelný a není vytvořen vynálezeckou činností, je v přihlášce vysvětlen nedostatečně, je vyloučen z patentovatelnosti apod.) a zda byly zaplacený všechny poplatky. Pokud podmínky nesplňuje či je dodatečně neopraví (je-li to možné), přihláška je zamítnuta. V opačném případě se připraví podklady pro zveřejnění přihlášky. V případě odstranitelných závad přihlášky je přihlašovatel vyzván k nápravě a pokud tak neučiní, je řízení zastaveno.

Pokud je přihláška schopna zveřejnění, Úřad tak učiní po osmnácti měsících od vzniku práva přednosti a poté je kdokoliv oprávněn podat připomínky k patentovatelnosti daného vynálezu. Lhůta může být i kratší na základě žádosti přihlašovatele nebo je-li patent na vynález udělen dříve, než lhůta uplyne. Připomínky musí být písemné, nicméně na jejich základě nedojde k přistoupení připomínkující osoby do řízení a osoba ani nemusí být vyrozuměna, jak s nimi Úřad naložil. Připomínky jsou oznámeny přihlašovateli, jenž má právo na ně reagovat.

Další fáze, úplný průzkum, se zahajuje na žádost přihlašovatele či jiné osoby, výjimečně i *ex offo*, a zjišťuje se v něm, zda přihlášený vynález splňuje zákonem stanovené podmínky pro udělení patentové ochrany. Smyslem je, aby se časově náročný a drahý úplný průzkum prováděl jen tam, kde je reálný předpoklad hospodářského využití vynálezu. Úplný průzkum je mnohem detailnější a preciznější než průzkum předběžný a jeho těžiště tkví v rešeršní práci, kdy je Úřadem prováděna často zdlouhavá rešerše stavu techniky. O úplný průzkum musí být požádáno nejpozději do 36 měsíců od podání přihlášky vynálezu, je spojena se zaplacením správního poplatku (jeho výše činí 3 tisíce Kč) a žádost již nelze vzít zpět⁴⁶. Spolu se žádostí musí žadatel zaplatit určený správní poplatek. Není-li úplný průzkum zahájen na žádost ani z moci úřední, je řízení o přihlášce vynálezu zastaveno. Stejně tak Úřad učiní nebyl-li zaplacen správní poplatek, nebyly odstraněny vytýkané vady anebo pokud to navrhne sám přihlašovatel patentu.

⁴⁶ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 127

Zjistí-li se, že předmět přihlášky je zjevně nezpůsobilý, je přihláška zamítnuta. Úřad má možnost zamítnout přihlášku v celém rozsahu nebo jen určité patentové nároky (v případě pouze částečného zamítnutí je nutno upravit popis a výkresy tak, aby odpovídaly pouze schváleným nárokům).

Jsou-li všechny zákonné podmínky splněny a poplatek zaplacen, pak je řízení zakončeno udělením patentu přihlašovatelí.

4.7. Patent a jeho účinky

Samotné účinky patentu nastávají až dnem oznámení o udělení patentu ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví, čímž je doba účinků patentu kratší než doba jeho platnosti, a to o dobu trvání řízení o udělení patentu. Obvyklá doba patentového řízení se pohybuje mezi třemi až šesti lety⁴⁷. Během této doby nelze zabránit případnému neoprávněnému užívání třetími osobami, protože přihláška patentu je již zveřejněna. Díky tomuto dlouhému mezidobí má přihlašovatel dle § 11 odst. 3 a 4 VZN právo na přiměřené odškodnění od osoby, která předmět využívala v době od zveřejnění přihlášky. Přihlašovatel však toto právo může uplatnit jedině v případě, že mu poté bude patent udělen. Domáhat se náhrady či zákazu využívání již během řízení není možné, neboť není jisté, že k udělení patentu skutečně dojde.

S udělením patentu získává přihlašovatel výlučné právo využívat vynález, dovolit další osobě jeho využívání (nejčastější formou je licenční smlouva) a právo převést patent písemnou smlouvou na jinou osobu. Využíváním se rozumí vyrábění, nabízení, uvádění na trh, nebo používání výrobku jež je předmětem patentu za předpokladu, že jde o věc a nebo používání způsobu (postupu), který je předmětem patentu. Ochrana vynálezů je postavena na teritoriálním principu, který znamená, že v zásadě jsou vynálezy chráněny jen v tom státě, ve němž byla podaná národní přihláška daného státu. Negativní složkou účinku je právo vyloučit třetí osoby z užívání patentu⁴⁸. Tato práva, získaná přihlašovatelem, se řadí mezi absolutní subjektivní práva majitele patentu působící vůči všem, *erga omnes*, a těmto právům odpovídá povinnost ostatních subjektů zdržet se jakýchkoli neoprávněných zásahů do těchto práv. Bez této ochrany

⁴⁷ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů*. 1. vyd. Praha : Metropolitní univerzita Praha, 2010, s. 36

⁴⁸ PÍTRA, Vladimír. *Ochrana průmyslového vlastnictví I.*. 1. vyd. Praha : SEVT, 1992, s. 25

by vynález mohla využívat jakákoli další osoba a majitel patentu by tak rychle ztratil své výsadní postavení. Nicméně majitel patentu nemá právo zakázat třetím osobám nakládat s výrobkem, který je předmětem chráněného vynálezu, pokud byl tento výrobek uveden na trh v České republice buď jím samotným, anebo s jeho souhlasem.

Nemožnost třetích osob zdržet se zásahů do práv bez souhlasu majitele patentu je samou podstatou patentového práva a zajišťuje tak finanční výhodnost vývoje nových vynálezů. Bez možnosti výtěžku by pak často drahé a náročné technické bádání přestalo být finančně atraktivním a hrozila by jeho stagnace. V souvislosti s účinky patentu se objevuje problém tzv. patentového monopolu a jeho škodlivém vlivu na oblast patentového práva. Patentový monopol mají firmy, které svými patenty pokrývají všechna možná řešení problému a pokud má firma dost patentů, může tím blokovat svoji konkurenci a tím monopolizovat celý trh. Stále častější je také jev nazývaný se jako tzv. obranné patentování. To znamená, že společnost nepožizuje patent kvůli svým obavám z plagiátorství, ale aby tím předešla budoucímu nařčení či žalování, že podobný patent porušila sama, i když ve skutečnosti nemá zatím daný vynález v plánu užívat. Pro případy, že by došlo ke zneužití patentového monopolu tím, že majitel sám vynález nevyužívá, ale přitom nechce dát souhlas jiné osobě k využití vynálezu (udělit licenci), může být nástrojem jedině využití institutu nucené licence. Těmto problémům se tak dostává značného vědeckého zájmu a objevují se snahy o změnu patentového systému, s ohledem na požadavky volného trhu.

4.7.1. Omezení účinků patentu

Absolutní práva majitele patentu mohou být ze zákonných důvodů omezena. Pokud byl vynález používán již před vznikem práva přednosti osobou odlišnou od majitele patentu, pak se jedná o tzv. právo předchozího uživatele. Na tuto konkrétní osobu patent nepůsobí a má právo využívat daný vynález při své podnikatelské činnosti i nadále. Podmínkou je však naprostá nezávislost na původci vynálezu, která se však v případě soudního sporu jen velmi těžko dokazuje.

Omezením práv majitele patentu je užívání vynálezu k neobchodním účelům, bez ohledu na to, zda jde o podnikající osobu či ne. Všichni tak mají možnost využít vynález pro vlastní potřebu bez následku sankcí či nutnosti licencí. Omezující účinky

patentu jsou také případy využití vynálezu pro experimentální účely. Zde však často bývá tenká hranice mezi opravdovým zkoumáním z důvodu dalšího bádání a výzkumu na straně jedné a pouhým maskováním snahy dosáhnout prospěchu na straně druhé. Při posuzování je pak většinou rozhodné, zda uživatel díky experimentům dosáhl prospěchu či zisku⁴⁹. Patent neporušuje ani individuální příprava léku v lékárně na základě lékařského předpisu. Není však možné lék vytvářet dopředu a následně ho prodávat, ale lze ho vytvořit jedině na základě lékařského předpisu pro konkrétní osobu.

Menší využití má omezení patentů, využije-li se vynález na lodích, v lodním tělese, ve strojích, v lodní výstroji, v přístrojích a v jiném příslušenství, když se tyto lodě dostanou přechodně nebo náhodně do České republiky ze zemí, jež jsou členy Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví a jestliže se zde tyto předměty užijí jen pro potřeby lodi. Stejně tak je možné omezit patent při stavbě nebo provozu letadel či vozidel nebo u součásti těchto letadel či vozidel, dostanou-li se do České republiky jen přechodně či náhodně.

4.8. Dodatková ochranná osvědčení

Dodatkové ochranné osvědčení je zvláštní druh ochrany, jenž umožňuje dvacetiletou dobu ochrany vynálezu patentem prodloužit až o dalších 5 let, tato doba plynuje navazuje na základní ochrannou dobu. Tento institut se však nedá uplatnit u všech vynálezů, ale lze udělit pouze na léčivé látky nebo jejich směsi a léčivé přípravky, které jsou určeny k podávání lidem a zvířatům, pokud jsou již chráněné platným patentem. Dále lze udělit dodatkové ochranné osvědčení na přípravky na ochranu rostlin. Účinné látky musí být přípravky, které před uvedením na trh podléhají registraci podle zvláštních právních předpisů⁵⁰.

Dodatkové ochranné osvědčení uděluje Úřad průmyslového vlastnictví po přezkoumání žádosti majitele patentu. Na původním základním patentu se nic nemění, pouze se doba jeho ochrany dále prodlužuje a majitel patentu má díky dodatkovému ochrannému osvědčení stejná práva jako v předchozích dvaceti letech.

⁴⁹ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů*. 1. vyd. Praha : Metropolitní univerzita Praha, 2010, s. 45

⁵⁰ Zákon č. 147/1996 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech a o změnách, ve znění pozdějších předpisů.

Stejně tak musí platit poplatky za udržování platnosti dodatkových osvědčení, jejichž výše začíná na 26 tisících Kč za první rok (respektive dle celkové doby je to již dvacátý první rok ochrany) a každým rokem stoupá o 2 tisíce Kč až na výsledných 34 tisíc Kč za pátý rok.

Cílem právní úpravy je kompenzovat farmaceutickému výzkumu obtíže spojené s časovou a finanční náročností testování a schvalování léčivých přípravků⁵¹. Uvedení léčivých přípravků do spotřebitelské praxe díky tomu nastává až za dlouho dobu, která nezdědka zabere poměrně značnou část doby platnosti patentu.

Ochrana léčiv je jednou z často diskutovaných oblastí patentového práva. Jak již bylo uvedeno, výzkum léčiv, jejich testování, schvalování i samotná ochrana jsou velmi nákladné a v důsledku toho jsou pak drahá i léčiva, i když jejich následná výroba již může být celkem levnou záležitostí. Dostupnost potřebných léků je tak pro chudší státy světa velmi omezená a velké procento lidí zde umírá i na poměrně banální a léky snadno léčitelné choroby. Na jedné straně tak stojí celkem zbytečná smrt mnoha lidí a na straně druhé je zájem farmaceutických firem na návratnosti poměrně enormních nákladů spojených s vývojem léčiv. Kdyby však firmy nemohly inkasovat zisk, hrozilo by, že by mohly ztratit motivaci k dalšímu výzkumu a vývoji nových léků, protože by již neměly šanci, aby se jim celkové náklady někdy vrátily.

4.9. Zlepšovací návrhy

Zákon o vynálezech a zlepšovacích návrzích považuje za zlepšovací návrh technická, výrobní nebo provozní zdokonalení, stejně tak i řešení problémů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a ochrany životního prostředí, s nimiž má zlepšovatel právo nakládat. Zákon pojednává o zlepšovacích návrzích pouze stručně a velký prostor nechává vnitropodnikové úpravě v tzv. zlepšovatelském statutu. Za zlepšovací návrh se považuje každé zlepšení, které zlepšovatel navrhne svému zaměstnavateli a ten jej přijme⁵². Zákon tak předpokládá, že zlepšovací návrh vzniká především v rámci pracovněprávních vztahů a často vděčí hmotnému zabezpečení a technickým poznatkům získaných od zaměstnavatele.

⁵¹ Doba výzkumu léčiv se může pohybovat až v řádů desítek let a náklady (především na povinné a zdoluhavé testování) se často počítají v desítkách milionů USD.

⁵² MALÝ, Josef. *Obchod nehmotnými statky*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2002, s. 39

Pro zlepšovatele platí povinnost nabídnout svému zaměstnavateli zlepšovací návrh, jestliže se návrh týká oboru práce nebo činnosti zaměstnavatele. V případě, že zaměstnavatel neuzavře se zlepšovatelem smlouvu o užívání zlepšovacího návrhu do dvou měsíců od nabídky zlepšovacího návrhu, tak může zlepšovatel nakládat s tímto návrhem bez omezení. Pokud však zaměstnavatel nabídku přijme, uzavřou smlouvu o přijetí nabídky a zlepšovatel má právo na přiměřenou odměnu.

4.10. Biotechnologický vynález

Tento specifický druh vynálezu je upraven v zákoně č. 206/2000 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů. Na ochranu biotechnologických vynálezů jsou kladeny v podstatě stejné nároky jako na ochranu „klasických“ vynálezů. Jelikož však mají navíc určité specifické aspekty, došlo k vyčlenění jejich právní úpravy do vlastního zákona. Vzhledem k jejich významu se stále zvyšuje počet přihlášek týkajících se této oblasti vynálezů.

Patentovatelné jsou takové biotechnologické vynálezy, které se týkají biologického materiálu izolovaného z jeho přirozeného prostředí nebo vyráběného technickým postupem, i když se již v přírodě vyskytl nebo vynález rostlin nebo zvířat, není-li technická proveditelnost vynálezu omezena na určitou odrůdu rostlin nebo plemeno zvířete, nebo týká-li se vynález mikrobiologického nebo jiného technického postupu a výrobku, jiného než je rostlinná odrůda nebo zvířecí plemeno získané tímto způsobem⁵³.

4.10.1. Výluky z patentové ochrany biotechnologického vynálezu

I u tohoto druhu vynálezu jsou z patentování vyloučeny biotechnologické vynálezy přičítící se veřejnému pořádku a dobrým mravům. Z těchto nepatentovatelných vynálezů jsou laické veřejnosti nejznámější vynálezy na klonování lidských bytostí.

Dále jsou z ochrany vyloučeny biotechnologické vynálezy na způsoby modifikace zárodečné linie genetické identity lidských bytostí, na způsoby, při nichž se používá lidské embryo pro průmyslové nebo obchodní účely, nebo na způsoby úpravy

⁵³ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů*. 1. vyd. Praha : Metropolitní univerzita Praha, 2010, s. 17

genetické identity zvířat, které jim mohou způsobit utrpení bez podstatného medicínského užítku pro člověka nebo zvíře, a také na zvířata, která jsou výsledkem takového způsobu⁵⁴.

Patenty se také neudělují na lidské tělo v různých stádiích vzniku a vývoje a pouhé objevení některého z jeho prvků, včetně sekvence nebo dílčí sekvence genu. To však neplatí pro prvek izolovaný z lidského těla nebo jinak vyrobený technickým způsobem, včetně sekvence nebo dílčí sekvence genu, i když struktura tohoto prvku je totožná se strukturou přírodního prvku⁵⁵.

4.11. Licenční smlouva

Termín licence označuje povolení, svolení k určité činnosti, která je jinak zakázána. Pod licencí se obecně míní svolení oprávněné osoby s jednáním jiné osoby. Bez takového souhlasu by to bylo zakázaným jednáním. Licenční smlouva je nejčastěji používaným prostředkem legálního transferu nemotných statků. Účastníci právního vztahu vzniklého z licence se nazývají poskytovatel (majitel výlučného práva) a nabyvatel (osoba, která na základě svolení práva získává).

Obecná úprava licenčních smluv obsahují ustanovení § 2358 až § 2389 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (tzv. nový občanský zákoník, dále jen NOZ). Na licenční smlouvy v oblasti průmyslových práv se pak vztahují pouze ustanovení § 2358 až § 2370 NOZ, ustanovení § 2371 NOZ a následující obsahují pravidla pro licenci k předmětům chráněným autorským zákonem, pro licenční smlouvu nakladatelskou a v závěru jsou uvedena zvláštní ustanovení pro práva související s právem autorským a pro práva pořizovatele databází.

Mezi základní práva majitele patentu (i ostatních průmyslových práv) patří, vedle výlučného práva využívat, také právo poskytnout souhlas jiným osobám k využívání předmětu právní ochrany. Souhlas k využívání se poskytuje smlouvou, která musí být písemná a označuje se jako licenční smlouva. Vůči třetím stranám nabývá tato smlouva účinnosti až zápisem do patentového rejstříku.

⁵⁴ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 49

⁵⁵ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů*. 1. vyd. Praha : Metropolitní univerzita Praha, 2010, s. 18

Podstatnými náležitostmi je určení smluvních stran, vymezení daného nehmotného statku a práv k němu, rozsah výkonů práva, území, na němž je nabyvatel oprávněn k tomu výkonu, a určení majetkové protihodnoty. Licenční smlouvou se poskytuje jen právo k užívání předmětů průmyslového vlastnictví nebo k nakládání s ním. Absolutní právo poskytovatele na patent převáděno není, zůstává mu i nadále. Nabyvatel licence se nestane majitelem patentu⁵⁶.

Uzavřením licenční smlouvy je poskytnuto nabyvateli oprávnění k výkonu práva, a to v ujednaném omezeném či neomezeném rozsahu. Nabyvatel se na oplátku zavazuje poskytnout odměnu poskytovateli licence, jejíž výši si obě strany stanoví v licenční smlouvě⁵⁷. Smlouva může být i bezúplatná, to však musí být ve smlouvě výslovně stanoveno. V případě, že licenční smlouva žádné ujednání o odměně neobsahuje, platí, že je poskytnuta odměna obvyklá.

Možností také je, že výše odměny se bude odvíjet od výnosů z využití licence, což je spojeno s povinností nabyvatele práva umožnit poskytovateli kontrolu účetních knih či jiné potřebné dokumentace, která umožní odvodit výši odměny.

Licenční smlouva může být uzavřena buď na dobu určitou, anebo na dobu neurčitou. V druhém případě nabývá výpověď účinnosti uplynutím jednoho roku od konce kalendářního měsíce, v němž výpověď druhé straně došla.

4.11.1. Druhy licencí

Z pohledu účastníků licenční smlouvy rozlišujeme pasivní licenci, jíž se označuje licence z pohledu nabyvatele práv, a aktivní licenci, jež se uplatňuje u poskytovatele práva.

Licenční smlouva může být sjednávána ve dvou různých formách, výhradní či nevýhradní (někdy nazývané jako výlučné a nevýlučné). Základní rozdíl spočívá v možnosti poskytnout tutéž licenci třetí osobě. V případě výhradní licence toto možné není a dokonce je nutné, aby se i sám poskytovatel zdržel užívání práv, která v licenci poskytl (pokud si nesjednají odlišně). Pokud by poskytovatel svoji povinnost porušil a

⁵⁶ MALÝ, Josef. *Obchod nehmotnými statky*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2002, s. 73 - 74, 82

⁵⁷ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 279

v době trvání výhradní licence poskytl licenci další osobě, tato druhá licence nebude platná. Byla-li nejprve jedné osobě poskytnuta nevýhradní licence a poté další osobě licence výhradní, zůstávají zachovány obě smlouvy. Pro případ nevýhradní licence tedy platí, že právo může využívat dál i poskytovatel a stejně tak smí udělit licenci i další osobě⁵⁸.

4.11.2. Nabídka licence

Tento zvláštní způsob uzavření licenční smlouvy je v České republice upravený pouze u vynálezů. Majitel patentu může kvalifikovaným způsobem u Úřadu průmyslového vlastnictví prohlásit, že poskytne licenci komukoli, kdo jeho nabídku přijme. Tato nabídka je vyznačena v rejstříku vedeného Úřadem, nelze ji již nijak odvolat a není zde žádná možnost výběru či odmítnutí akceptanta. Osoba, jež přijala nabídku, získává díky licenci právo vynález užívat, a to po celou dobu platnosti patentu. Právo majitele na úhradu ceny licence není nikterak dotčeno. Po učinění nabídky licence je výše poplatků za udržování patentu v platnosti pouze poloviční⁵⁹.

4.11.3. Nucená licence

V případě tohoto institutu je pomocí nucené licence nahrazena chybějící vůle potencionálního poskytovatele licence. Nevyužívá-li bezdůvodně majitel patentu vynález vůbec nebo jej využívá nedostatečně a nepřijal-li v přiměřené lhůtě řádnou nabídku na uzavření licenční smlouvy, může Úřad průmyslového vlastnictví udělit právo k využívání vynálezu. Nejde tedy o smluvní ujednání dvou subjektů. K udělení nucené licence může dojít pouze na základě odůvodnění žádosti, nikoli z moci úřední. Nucená licence je licencí nevýlučnou.

Nucenou licenci může Úřad udělit rovněž z důvodů ohrožení důležitého veřejného zájmu. Takovým zájmem by mohly být zejména důvody obrany státu, zdravotní, ekologické a podobné důvody jen zvláštního zřetele hodné. V rozhodnutí

⁵⁸ MALÝ, Josef. *Obchod nehmotnými statky*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2002, s. 76

⁵⁹ JEŽEK, Jiří. *Právo průmyslového vlastnictví : Právní předpisy a mezinárodní smlouvy s výkladem a judikaturou*. 1. vyd. Praha : Linde, 1996, s. 26

o udělení nucené licence Úřad s přihlédnutím k okolnostem případu stanoví podmínky, rozsah a dobu trvání nucené licence⁶⁰.

Vzhledem k závažnosti zásahu do práv majitele licence a smluvní volnosti je tento institut časově omezen. Nucenou licenci nelze udělit před uplynutím čtyř let od podání přihlášky vynálezu nebo od uplynutí tří let od udělení patentu. Přitom je relevantní lhůta, která uplyne později⁶¹.

Ani v případě nucené licence není dotčeno právo majitele patentu na úhradu ceny licence. Není-li cena dohodnuta stranami, stanoví ji na žádost soud s přihlédnutím k významu vynálezu a cenám smluvních licencí, jež jsou v dané oblasti techniky obvyklé.

4.11.4. Podlicence

Nabyvatel licence ji může poskytnout třetí osobě zcela nebo zčásti, jen pokud tato možnost byla sjednána v licenční smlouvě, souhlas poskytovatele licence musí být v písemné formě. Bezodkladně musí pak nabyvatel licence sdělit poskytovateli, že svoji licenci podstoupil třetí osobě a stejně tak je mu povinen oznámit, kdo je onou třetí osobou, zvanou postupník.

⁶⁰ V moderní historii České republiky byl institut nucené licence využit pouze jedinkrát, protože drtivá většina majitelů patentu si je vědoma ekonomického potenciálu a vynález využívá či k němu dobrovolně uděluje licenci.

⁶¹ ŠPINDLER, Karel. *Výkladový slovník z oblasti průmyslového a duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha : LexisNexis, 2007, s. 25 - 26

5. Užité vzory

Užitný vzor je právní forma ochrany určitého technického řešení, jenž má velmi blízko k vynálezu. Užitémi vzory jsou technická řešení, která jsou nová, přesahují rámec pouhé odborné dovednosti a jsou průmyslově využitelná. Na rozdíl od vynálezů však nedosahují stejně vysokých kvalit a nepřinášejí společnosti takový technický pokrok. Mohlo by se zdát, že odlišnost užitého vzoru od patentu spočívá právě jen v kvalitě technické činnosti původce daného řešení. Neméně důležitá je však kromě délky ochrany také rozdílná míra průzkumu přihlášky ze strany Úřadu průmyslového vlastnictví, díky čemuž je řízení jak kratší, tak i levnější oproti řízení v případě ochrany patentem.

5.1. Právní úprava

Základním právním pramenem je zákon č. 478/1992 Sb., o užitéch vzorech, (dále jen ZUV) který není provázen žádnou další vyhláškou, pouze byl později novelizován zákonem č. 116/2000 Sb., označovaným jako tzv. velká novela průmyslových práv⁶². V mnohých ustanoveních pak odkazuje na zákon 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích a v některých ohledech je právo užité vzorové podřazováno pod patentové právo.

Až do roku 1992 nebyla na našem území žádná užité vzorová ochrana zákonně zavedena a žádná takováto úroveň ochrany zde neexistovala⁶³. Z důvodu změny patentové úpravy a zpřísnění podmínek pro její získání bylo potřeba vytvořit právní ochranu i těch řešení, jenž zpřísněné podmínky nesplňují⁶⁴.

5.2. Předmět ochrany

Pojmem „užitný vzor“ je v zákoně myšleno jak dané technické řešení, tak i institut právní ochrany (kdežto v případě vynálezů se toto odlišuje užíváním termínů

⁶² HÁK, Jan. *Úvod ke studiu patentového práva*. 1. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, s. 40

⁶³ TELEČEK, Ivo; TŮMA, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví 2. : Česká právní ochrana*. 1. vyd. Brno : Doplněk, 2006, s. 55

⁶⁴ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 478/1992 Sb., o užitéch vzorech

„vynález“ a „patent“). Užité vzory jsou výsledkem technické tvůrčí činnosti a často jsou označovány jako tzv. malé vynálezy či malé patenty, protože mají velmi blízko k vynálezu a řídí se podobnými pravidly. Nicméně jsou mezi nimi rozdíly ohledně požadavků na invenčnost a podmínek ochrany, rozsahu ochrany a doby trvání.

Absence legální definice je pro právní úpravu průmyslového vlastnictví obvyklá a stejně tak je tomu i v případě užitných vzorů. Sám zákon o užitných vzorech žádnou legální definici neobsahuje, pouze určuje závazné podmínky, za kterých je možno technická řešení zapsat do rejstříku a chránit je užitným vzorem.

Aby se jednalo o užitný vzor, musí splňovat zákonné požadavky. Musí být nový, tedy nesmí být součástí stavu techniky, musí být průmyslově využitelný, tedy že ho lze opakovaně využívat v hospodářské činnosti a musí přesahovat rámec pouhé odborné dovednosti. Podmínky novosti a průmyslové využitelnosti jsou v zákoně vymezeny obdobným způsobem, jako je tomu v případě patentu. Oproti tomu míra tvůrčí činnosti původce nemusí dosahovat úrovně vynálezecké činnosti požadované u vynálezů. Na rozdíl od patentového zákona však toto subjektivní kritérium není již dále jinak specifikováno.

Do možné ochrany užitnými vzory je zahrnuto navenek prakticky to samé, jako do ochrany patentové. Rozdíl je však v tom, že ochrana užitnými vzory je oproti patentové ochraně k dispozici primárně pro ochranu jednodušších technických řešení, protože složitější patentový systém nelze příliš uplatnit například u předmětů denní potřeby připravených k uvedení na trh⁶⁵. Užitným vzorem je tak například chráněno chemické složení pěny do koupele⁶⁶.

Užitnými vzory lze chránit technická řešení prostorově vytvořitelná. Kromě trojrozměrných předmětů, jako např. výrobky a zařízení lze takto chránit také ta řešení, která nemají prostorový tvar, resp. jenž nejsou trojrozměrné jako např. směsi, slitiny, chemické látky či léčiva⁶⁷.

⁶⁵ TELEČ, Ivo; TŮMA, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví 2. : Česká právní ochrana*. 1. vyd. Brno : Doplněk, 2006, s. 56

⁶⁶ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 75

⁶⁷ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů*. 1. vyd. Praha : Metropolitní univerzita Praha, 2010, s. 155

5.2.1. Nemožnost ochrany

Demonstrativní výčet obsažený v ustanovení § 2 ZUV stanovuje, co není technickým řešením. Jimi nejsou a v návaznosti na to ani nemohou být chráněny užitným vzorem:

- a) objevy, vědecké teorie a matematické metody,
- b) pouhé vnější úpravy výrobků,
- c) plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti,
- d) programy počítačů,
- e) pouhé uvedení informace.

V ustanovení § 3 ZUV je upravena výlučka z ochrany užitnými vzory. Totožnost s právní úpravou patentového práva se nalézá v nemožnosti ochrany pro technická řešení odporující obecným zájmům, zásadám lidskosti a veřejné morálky⁶⁸. Užitným vzorem nemohou být chráněny ani odrůdy rostlin nebo plemena zvířat⁶⁹.

Užitným vzorem není možné chránit způsoby a prostředky výroby nebo pracovní činnosti. Prostřednictvím této ochrany nelze ochránit postupy ani biologické reproduktivní materiály ani biotechnologické postupy obecně. Této oblasti může být poskytnuta jediná ochrana patentová⁷⁰.

5.3. Vznik, trvání a zánik ochrany

5.3.1. Vznik ochrany

Právní ochrana užitným vzorem je založena zápisem do rejstříku užitných vzorů vedeného Úřadem průmyslového vlastnictví a o zápisu rozhoduje Úřad na základě písemně podané přihlášky. Zápis do rejstříku je správním rozhodnutím konstitutivní povahy, zakládající výlučná subjektivní práva majiteli užitého vzoru⁷¹.

⁶⁸ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 205

⁶⁹ Ochranu rostlin upravuje zákon č. 408/ 2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin, ve znění pozdějších předpisů. Plemena zvířat nejsou předmětem právní ochrany v České republice.

⁷⁰ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 73

⁷¹ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 79

Pokud je přihláška způsobilá k zápisu, vydá přihlašovatel Úřad osvědčení o zápisu do rejstříku a zápis je oznámen ve Věstníku. Užitný vzor se uloží ve studovně Úřadu, jež je veřejně přístupná, a od data zápisu je k němu umožněn přístup veřejnosti. Na žádost přihlašovatele může dojít k odkladu zápisu užitného vzoru do rejstříku a zároveň s tím i k odložení zveřejnění přihlášky. Zápis však může být odložen jen do uplynutí 15 měsíců ode dne, kdy byla přihláška podána⁷².

Pro tento tzv. malý vynález je v oblasti užitných vzorů jednodušší řízení a právní ochrana je pak kratší, levnější a může být i poněkud méně efektivní než u patentové ochrany vynálezů.

5.3.2. Trvání ochrany

Ochrana užitným vzorem trvá po dobu platnosti jeho zápisu. Doba ochrany užitným vzorem je stanovena na čtyři roky od podání přihlášky u Úřadu s tím, že může být celkově dvakrát prodloužena, vždy o tři roky. Výsledná maximální doba ochrany tohoto druhu průmyslového vlastnictví tedy činí deset let. O prodloužení doby platnosti zápisu lze zažádat nejdříve v posledním roce platnosti. Podmínkou je zaplacení příslušného poplatku. Poplatek za přijetí žádosti o prodloužení platnosti zápisu užitného vzoru činí 6 tisíc Kč.

Zápisem vzniká majiteli právo užitný vzor užívat, poskytnout jeho užívání jinému (licenční smlouvou) a převést jeho vlastnictví na jinou osobu, což je totožné jako ochrana patentová.

5.3.3. Zánik ochrany

Ochrana zaniká, pokud uplyne doba platnosti užitného vzoru. A to buď uplynutím maximální desetileté lhůty, nepodáním žádosti o prodloužení doby platnosti, anebo pokud sice o prodloužení majitel užitného vzoru požádá, ale nezplatí příslušný správní poplatek⁷³. Majitel se užitného vzoru může vzdát, v tomto případě pak zanikne ochrana dnem, kdy písemně prohlášení majitele užitného vzoru dojde Úřadu.

⁷² HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 212

⁷³ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 80

Dalším případem zániku ochrany je výmaz užitého vzoru z rejstříku Úřadem, pokud je splněn některý z taxativně stanovených důvodů uvedených v zákoně:

- a) není-li technické řešení způsobilé k ochraně, protože není nové, nepřesahuje rámec odborné dovednosti či nemá průmyslovou využitelnost anebo není možné jej užitém vzorem chránit,
- b) je-li předmět užitého vzoru již chráněn patentem s účinky na území České republiky či užitém vzorem s dřívějším právem přednosti,
- c) pokud předmět užitého vzoru jde nad rámec původního podání přihlášky užitého vzoru.

Řízení o výmazu je popsáno v jedné z následujících částí této práce.

5.4. Řízení

Podáním přihlášky užitého vzoru u Úřadu průmyslového vlastnictví se zahajuje řízení o přihlášce užitého vzoru a zároveň se tak přihlašovatel zakládá právo přednosti⁷⁴. Přihláška může obsahovat pouze jedno technické řešení anebo skupinu řešení, která jsou však vzájemně spojena tak, že uskutečňují jen jednu technickou myšlenku. Přihláška užitého vzoru se před udělením ochrany nezveřejňuje.

Ochrana užitého vzoru se získá jednodušeji a především mnohem rychleji než je tomu v případě patentu k vynálezu. Oproti několikaletému řízení pro získání ochrany patentem stačí pro získání záštity užitého vzoru u kvalitně zpracované přihlášky méně než půl roku⁷⁵.

Přihláška se podává v písemné formě anebo na elektronickém formuláři, dostupném na webových stránkách Úřadu průmyslového vlastnictví⁷⁶, a musí obsahovat žádost o zápis užitého vzoru do rejstříku užiténých vzorů, název užitého vzoru, popis technického řešení, popř. jeho dokumentaci, výkresy. Technické řešení musí být v přihlášce vysvětleno tak jasně a srozumitelně, aby jej mohl odborník uskutečnit. Na rozdíl od patentové ochrany není anotace součástí přihlášky užitého vzoru.

⁷⁴ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana vynálezů a užiténých vzorů*. 1. vyd. Praha : Metropolitní univerzita Praha, 2010, s. 160

⁷⁵ Obvykle dojde k zápisu užitého vzoru do tří až čtyř měsíců od podání jeho přihlášky u Úřadu.

⁷⁶ www.upv.cz

Dále musí přihláška obsahovat nároky na ochranu a označení, kdo je původcem daného technického řešení, tedy fyzická osoba, která jen vytvořila vlastní tvořivou práci. Právo na původcovství je osobnostním právem a je nepřevoditelné na třetí osoby, avšak původce užitého vzoru, pokud není současně také přihlašovatelem, mezi účastníky řízení nepatří. Doklad o nabytí práva na užitný vzor musí obsahovat prohlášení původce (anebo toho, na koho právo přešlo) o převedení práva na užitný vzor na přihlašovatele. Legalizace nebo notářské ověření tohoto prohlášení není nutné a ani Úřad během řízení neprověřuje, zda je daný přihlašovatel oprávněným přihlašovatelem⁷⁷. Přihlašovatelem, na rozdíl od původce, může být osoba fyzická i právnická.

Celé řízení probíhá na tzv. registračním principu, tedy že před zápisem do rejstříku zkoumá Úřad pouze splnění formálně zákonných požadavků. Zda splňuje podmínku novosti a přesahuje rámec pouhé odborné dovednosti, zkoumá Úřad až při případném řízení o výmazu užitého vzoru z rejstříku⁷⁸. Při zjištění formálních nedostatků, jež brání řádnému zápisu do rejstříku, je na ně přihlašovatel upozorněn a pokud je ve stanovené lhůtě neodstraní, je celé řízení Úřadem zastaveno.

Úřad během řízení neprovádí průzkum věcné způsobilosti k ochraně. Nepochybně předemtu přihlášky se stavem techniky a nezjišťování novosti ani tvůrčího úrovně řešení má za důsledek, že do rejstříku jsou zapsána i ta řešení, jež nesplňují uvedené právní podmínky. Smyslem registračního principu řízení je pouze vyloučení těch řešení, jež nejsou technickým řešením ve smyslu zákona, jsou očividně průmyslově nevyužitelná anebo se řadí mezi výluky z ochrany. Stejně tak je posuzováno, zda technické řešení neodporuje obecným zájmům, zejména zásadám lidskosti a veřejné morálky.

Je-li dána přihláška k předmětu, který zjevně není technickým řešením nebo je předmětem, jenž nelze chránit užitným vzorem, Úřad průmyslového vlastnictví přihlášku zamítne. Přihlašovatelem je před tím umožněno, aby se k důvodům zamítnutí vyjádřil. Přihláška může být zamítnuta úplně, v celém rozsahu, anebo jen částečně v případě, že se zamítnutí vztahuje jen k některým nárokům na ochranu, což musí být

⁷⁷ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 208

⁷⁸ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 78

v částečném zamítnutí jasně popsáno. Následně je při částečném zamítnutí přihlašovatel povinen upravit popis, nároky na ochrany a výkresy. Pokud toto nesplní, bude Úřadem řízení o přihlášce zastaveno.

Řízení je zastaveno i v případě, že nedojde k zaplacení správního poplatku za podání přihlášky užitného vzoru. Výše všech správních poplatků za úkony prováděné Úřadem stanoví Sazebník správních poplatků, který je přílohou zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (konkrétně za přijetí přihlášky užitného vzoru se platí 1 tisíc Kč).

Množství přihlášek podaných u Úřadu je stále přibližně konstantní a pohybuje se mezi 1 100 a 1 400 přihláškami ročně. Podle skladby oborů přihlašovaných technických řešení se většina řadí do oblasti dopravy, balení a skladování výrobků, menší část je pak z oblasti lékařských a hygienických pomůcek.

5.4.1. Odbočení

Tento právní institut umožňuje, aby přihlašovatel odbočil na přihlášku užitného vzoru ze své, již dříve podané, patentové přihlášky. Právo přednosti se pak určuje podle původní přihlášky k patentové ochraně vynálezu⁷⁹. Odbočení dává přihlašovateli možnost dosáhnout průmyslověprávní ochrany i v případě, že by se během řízení ukázaly značné obtíže k získání patentové ochrany, především pokud u přihlášeného řešení není jisté, zda dosáhne požadovaného stupně vynálezecké činnosti, ale úroveň nutná pro ochranu užitným vzorem zde naplněna je.

Pro přiznání práva přednosti odbočené přihlášce užitného vzoru musí přihlašovatel splnit zákonné podmínky. Musí se jednat o technické řešení, jež se shoduje v podstatných znacích anebo technické řešení, které je zúžené vůči patentové přihlášce, z níž odbočuje. Přihlašovatel musí do dvou měsíců od podání přihlášky užitného vzoru předložit stejnopis přihlášky vynálezu, vůči níž se dovolává data podání⁸⁰.

⁷⁹ Možnost odbočení a založení práva přednosti dle původní přihlášky vynálezu odpovídá závazku české republiky vyplývající z čl. 4E odst. 2 Pařížské úmluvy.

⁸⁰ ŠPINDLER, Karel. *Výkladový slovník z oblasti průmyslového a duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha : LexisNexis, 2007, s. 37

Přihláška užitého vzoru musí být podána nejdéle do dvou měsíců od právní moci rozhodnutí o přihlášce vynálezu a nejpozději do deseti let od jejího podání⁸¹.

Odbočení z patentové přihlášky, kde předmětem je způsob či postup výroby (pro něž ochrana užitém vzorem není možná), na užitévzorovou přihlášku je možné jen v případě, že užitém vzorem má být chráněn výrobek, jenž takovým postupem vznikne a tento výsledný výrobek či zařízení je plně popsáno již v přihlášce patentové.

Díky institutu odbočení pak zvláště vynikne, že účinky vzorové ochrany jsou shodné s účinky patentové ochrany a přitom řízení o užiténých vzorech je krátké (z důvodu absence porovnávání stavu techniky), takže plná průmyslověprávní ochrana oproti patentům nastupuje téměř bezprostředně po přihlášení. Tím ovšem taktéž dochází k bezprostřednímu zveřejnění tohoto řešení, a to naopak nemusí být v některých případech v souladu se strategickými zájmy přihlašovatele⁸², protože konkurenci to může pomoci k dalšímu vývoji a vezmou tak původnímu přihlašovateli možnost, aby vynález pomohl pouze jemu.

5.4.2. Řízení o výmazu užitého vzoru

Jak již bylo řečeno, při řízení o zápisu užitého vzoru Úřad nezkoumá novost daného technického řešení ani úroveň odborné dovednosti z důvodu, že řízení o přihlášce užitého vzoru je založeno na tzv. registračním principu. Cílem výmazu je omezení rozsahu ochrany, nikoli náprava nedostatků, které nebyly odstraněny v průběhu průzkumového řízení.

Řízení o výmazu užitého vzoru je řízením sporným a lze jej zahájit na návrh jakékoli osoby, aniž by musela osvědčovat právní zájem. Návrh je možno podat kdykoli po zápisu užitého vzoru do rejstříku, a to po celou dobu jeho platnosti. Výjimkou nutnosti osvědčení právního zájmu navrhovatele je případ, kdy dojde k podání návrhu na výmaz až po zániku užitého vzoru. Z návrhu musí být jasné, v jakém rozsahu a proti kterému užitému vzoru směřuje, návrh musí osoba odůvodnit a předložit důkazy.

⁸¹ JEŽEK, Jiří. *Právo průmyslového vlastnictví : Právní předpisy a mezinárodní smlouvy s výkladem a judikaturou*. 1. vyd. Praha : Linde, 1996, s. 43

⁸² HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 209

Správný poplatek za řízení o výmazu je povinen zaplatit ten účastník, jenž ve věci neměl úspěch⁸³.

Po přijetí návrhu Úřadem je jeho kopie odeslána majiteli užitého vzoru k vyjádření se lhůtou jednoho měsíce, s výjimečnou možností prodloužení. Nevyjádří-li se majitel, je užité vzor z rejstříku vymazán v tzv. zkráceném řízení bez jakéhokoli zkoumání návrhu z věcného hlediska⁸⁴. Pokud k vyjádření k návrhu dojde, rozhodne Úřad až po přezkoumání spisu a důkazů od obou stran řízení.

Řízení o výmazu je ukončeno buď zamítnutím návrhu s následkem ponechání užitého vzoru v platnosti, anebo výmazem z rejstříku v celém či částečném rozsahu, jenž je pak v rozhodnutí přesně vymezen⁸⁵.

Výmaz užitého vzoru z rejstříku má účinky *ex tunc*, jako kdyby vzor nebyl nikdy do rejstříku zapsán.

5.5. Účinky užitého vzoru

Po zápisu užitého vzoru do rejstříku Úřad průmyslového vlastnictví přihlášku užitého vzoru zveřejní. Účinky užitého vzoru nastávají jeho zápisem do rejstříku Úřadu a majitel užitého vzoru tím získává absolutní právo subjektivní povahy, působící vůči všem třetím osobám (*erga omnes*), které mají povinnost zdržet se zásahů do majitelových práv.

Účinky zápisu užitého vzoru jsou prakticky totožné jako účinky patentu. Tedy že nikdo nesmí dané technické řešení vyrábět, uvádět do oběhu či opotřebit, pokud k tomu neobdržel souhlas majitele užitého vzoru. Institut licenční smlouvy se zde uplatňuje obdobně jako v případě patentu a majitel užitého vzoru je tak oprávněn udělit souhlas k využívání dalším osobám.

Často se v této oblasti spekuluje o riziku snadné možnosti napadnutí a následném zrušení ochrany užitým vzorem. A to z toho důvodu, že Úřad, na rozdíl od řízení o ochraně patentem, neprovádí průzkum novosti a není zde tedy stejná záruka,

⁸³ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 81

⁸⁴ Viz. rozhodnutí ze dne 14. 2. 2003 č. j. PUV 1996-6123

⁸⁵ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 216

že dané řešení je celosvětově nové. Je tedy větší šance, že bude právě z tohoto důvodu podána u Úřadu námitka proti již zaregistrovanému užitému vzoru. Toho se nicméně dá snadno vyvarovat tím, že si sám přihlašovatel může před podáním přihlášky provést rešerši na novost svého technického řešení anebo o to za úplatu zažádat u Úřadu průmyslového vlastnictví⁸⁶. Ve srovnání s patentem se však tento způsob ochrany nehodí, pokud je chráněný předmět využit až v delším časovém odstupu, naopak je vhodný pro předměty s kratší životností.

5.5.1. Omezení užitého vzoru

Užitný vzor, a omezení pro třetí osoby z něj vyplývající, nepůsobí vůči tomu, kdo již před samotným vznikem práva přednosti dané technické řešení využíval, a to nezávisle na osobě původce anebo majitele vzoru nebo kdo k tomu vykonal prokazatelné opatření. Jde o tradiční omezení známé již v minulosti a nazýváme jej právem předchozího uživatele⁸⁷. Tento předchozí uživatel tedy nepotřebuje souhlas majitele užitého vzoru k využívání technického řešení, jenže je předmětem dané ochrany užitém vzorem.

Účinky užitého vzoru se také omezují, pokud je udělena nucená licence k využívání chráněného technického řešení. Pro tuto licenci a její udělování se užití ustanovení zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů. A ač zde úprava takovéto možnosti existuje, zatím nebyla v praxi nikdy využita a k nucené licenci užitého vzoru prozatím nedošlo⁸⁸.

⁸⁶ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana vynálezů a užitéch vzorů*. 1. vyd. Praha : Metropolitní univerzita Praha, 2010, s. 163

⁸⁷ HÁK, Jan. *Úvod ke studiu patentového práva*. 1. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, s. 51

⁸⁸ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 83

6. Průmyslové vzory

Průmyslovým vzorem se rozumí vzhled výrobku nebo jeho části bez ohledu na to, zda je chráněn podle zákona či nikoli⁸⁹. Jedná se o ucelený soubor vizuálně vnímatelných znaků, jenž bývá označován pojmem design. Průmyslový vzor je výsledek tvůrčí činnosti především v oblasti průmyslového výtvarnictví a návrhářství, kde technické účinky a vlastní technická řešení hrají zpravidla jen nepatrnou roli.

Pokud průmyslový vzor splní všechny nutné podmínky, tak může být vzhled výrobku chráněn také jako předmět autorskoprávní ochrany nebo ochrany známkové. Patrně veřejnosti nejznámějším příkladem takového souběhu ochrany je originální láhev nápoje Coca-Cola, která byla Andy Warholem vytvořena jako autorské dílo, jako obal výrobku může být chráněna průmyslovým vzorem a zároveň je i ochrannou známkou⁹⁰.

6.1. Právní úprava

Právní úprava oblasti průmyslových vzorů je nedílnou a tradiční součástí práva průmyslového vlastnictví. Tato oblast byla v minulosti součástí patentového zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ale 1. října 2000 nabyl účinnosti zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, podle něž se nyní celá oblast ochrany průmyslovým vzorem řídí. Tento zákon byl koncipován na vlastnické teorii a průmyslový vzor je tak pojímán jako předmět vlastnického práva a původní označení bylo nahrazeno označením vlastníků. Po vstupu do Evropské unie je pro Českou republiku bezprostředně závazné nařízení Rady č. 6/2002, o průmyslových vzorech Společenství (2001).

V České republice jsou tedy chráněny nejen národní průmyslové vzory zapsané do rejstříku vedeného Úřadem průmyslového vlastnictví, ale i průmyslové vzory Společenství zapsané do rejstříku Úřadem pro harmonizaci ve vnitřním trhu a

⁸⁹ RÝDL, Jan. *Průmyslový vzor a zpracování národní přihlášky průmyslového vzoru*. 1. vyd. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2008, s. 13

⁹⁰ TELEČEK, Ivo; TŮMA, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví 2. : Česká právní ochrana*. 1. vyd. Brno : Doplněk, 2006, s. 58

nezapsané průmyslové vzory, které byly zpřístupněny veřejnosti na území Společenství. Dalším pramenem je směrnice EP a Rady č. 98/71/ES, o právní ochraně průmyslových vzorů (1998) a v neposlední řadě také Haagská dohoda o mezinárodním přihlašování průmyslových vzorů a modelů z roku 1925 zmíněná výše. Česká republika je též smluvní stranou Locarnské dohody o zřízení mezinárodního třídění průmyslových vzorů a modelů z roku 1968.

6.2. Předmět ochrany

Tento předmět průmyslových práv má na rozdíl od vynálezů a užitečných vzorů svoji legální definici. Dle zákona o ochraně průmyslových vzorů se jedná o prostorový nebo plošný vzhled výrobku nebo jeho části, je to vizuálně vnímatelná složka z celkového řešení daného výrobku⁹¹. Průmyslový vzor je zásadně vázán na výrobek, ve kterém je ztělesněn či na němž je aplikován. Za svýrobek se označuje průmyslově či řemeslně vyrobený předmět, a to včetně součástí určených k sestavení do jednoho složeného výrobku, obal, úprava, grafický symbol a typografický znak, s výjimkou počítačových programů⁹². Jde tedy o hmotněprávní podmínku, kterou je vždy nutné splnit, aby bylo průmyslový vzor možno udělit. Musí jít o takový předmět, který byl vyroben řemeslně či průmyslově. Vzhled výrobku může plynout zejména ze znaků linií, obrysů, barev, tvaru, struktury nebo materiálů výrobku samotného nebo jeho zdobení, ale stupeň estetické úrovně není příliš relevantní. Výčet znaků je pouze demonstrativní, společné jim je to, že se dají zjistit hmatem či zrakem.

Může se jednat o vzhled drobných předmětů jako je hračka, mobilní telefon nebo zubní kartáček anebo naopak vzhled rozměrných předmětů jako nábytek nebo karoserie automobilu. Grafický symbol představuje například logo, počítačová ikona či piktogram. Ochranu průmyslovým vzorem nemůže získat nic, co není spojeno s žádným výrobkem. Zdobení tedy samo o sobě, jakožto grafika, nemůže být chráněno jako průmyslový vzor, jelikož nepředstavuje vzhled žádného určitého výrobku. To může působit problémy přihlašovatelům, jimž pak pro získání ochrany průmyslovým vzorem

⁹¹ Dle rozhodnutí VZ 16049-85, Ja I. ze dne 26.6.1990 z pojmu průmyslového vzoru a účelu této ochrany vyplývá, že musí jít o ochranu originálního a estetického vnějšího tvaru výrobku a nikoli o ochranu funkčního řešení.

⁹² SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 89

nezbývá nic jiného, než vytvořený ornament či zdobení přihlašovat prostřednictvím všech výrobků, u kterých připadá v úvahu využití daného zdobení. Tento postup je však značně nereálný⁹³.

K ochraně je způsobilý ten průmyslový vzor, který splňuje všechny nutné podmínky stanovené v zákoně č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, jež musí být vždy splněny zároveň. Způsobilý ochrany je takový průmyslový vzor, který je nový a má individuální povahu. Pro ochranu průmyslovým vzorem není vyžadována průmyslová využitelnost, lze takto chránit i řemeslně zhotovené výrobky, typicky např. součásti nábytku. Předpokládá se však opakovatelnost takových předmětů, jelikož ochrana průmyslovým vzorem by při nemožnosti opakovaného zhotovení postrádala svůj smysl⁹⁴.

Pokud je průmyslový vzor aplikován na výrobku, který je součástí složeného výrobku, nebo průmyslový vzor je v takovém výrobku ztělesněn, mohou znaky součástky požívat ochrany jedině za předpokladu, že samy o sobě splňují podmínku novosti a individuální povahy a daná součástka zůstane viditelná i po začlenění do složeného výrobku při jeho běžném komerčním používání konečným uživatelem. Složeným výrobkem je výrobek, který se skládá z více součástí, které mohou být vyměněny a umožňují rozebrání a nové sestavení. Ochrana složeného výrobku dosahuje velkého významu např. v oblasti automobilového průmyslu. Chráněni jsou výrobci stavebnicových systémů (např. LEGO), které mají více možností zapojení nebo spojení a díky svému designu umožňují libovolnou kombinaci jednotlivých dílů.

6.2.1. Novost

Pro splnění podmínky novosti je nutné, aby před dnem vzniku práva přednosti nebo přede dnem podání přihlášky nebyl zpřístupněn veřejnosti průmyslový vzor, který by byl shodný. Za shodné jsou považovány ty průmyslové vzory, které se liší ve svých jednotlivých znacích pouze nepodstatně. Musí jít o novost absolutní, tedy světově prvotní. Za zpřístupnění veřejnosti se nepokládá, pokud byl průmyslový vzor pod

⁹³ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 225

⁹⁴ Důvodová zpráva k § 2 zákona č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, ve znění pozdějších předpisů

podmínkou důvěrnosti pouze ukázán třetí osobě. Není rozhodující, jestli se původce s dřívějším shodným průmyslovým vzorem opravdu seznámil, ale stačí, zda tuto možnost vůbec měl.

Přísnost kritéria novosti je zmírněna institutem tzv. ochranné lhůty. Překážkou novosti není zpřístupnění veřejnosti, ke kterému došlo tak, že zdrojem zpřístupnění průmyslového vzoru veřejnosti byl původce nebo jeho právní nástupce, a došlo k němu v tolerovaném období dvanácti měsíců přede dnem podání přihlášky nebo přede dnem vzniku práva přednosti⁹⁵. To platí, i pokud byl průmyslový vzor zpřístupněn veřejnosti v důsledku zneužití vztahu k původci průmyslového vzoru nebo jeho právnímu nástupci⁹⁶.

6.2.2. Individuální povaha

Druhé kritérium individuální povahy průmyslového vzoru je splněno, jestliže se celkový dojem, který vyvolává u informovaného uživatele, liší od celkového dojmu, který u tohoto uživatele vyvolává průmyslový vzor dřívější. Tedy průmyslový vzor, který byl zpřístupněn veřejnosti přede dnem podání přihlášky nebo přede dnem vzniku práva přednosti. Není rozhodné, v jak velkém množství detailů se liší, ale zda je celkový dojem odlišný či nikoli⁹⁷. Při posuzování individuální povahy se nepřihlíží ke znakům, které jsou dány technickou funkcí přihlašovaného výrobku ani ke znakům, které musí být nutně reprodukovány v přesném tvaru a rozměrech, aby mohl být daný průmyslový vzor mechanicky spojen s jiným výrobkem pro splnění jejich funkce (tato výjimka tak umožňuje subjektům vyrábět náhradní díly, jejichž produkce by jinak kolidovala s ochranou průmyslového vzoru).

Problémy může přinášet pojem „celkový dojem“, protože každý člověk může nabývat ze stejných podnětů částečně odlišný dojem. Takže průmyslové vzory, které se budou lišit, mohou postrádat individuální povahu v případě, že odlišnosti budou natolik malé, že celkový dojem z těchto dvou vzorů bude nerozlišitelný. Podmínka individuální

⁹⁵ Viz. rozhodnutí ze dne 12. 9. 2002 č. j. PVZ 2001-33020

⁹⁶ RÝDL, Jan. *Průmyslový vzor a zpracování národní přihlášky průmyslového vzoru*. 1. vyd. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2008, s. 27

⁹⁷ Odlišný dojem výrobků může spočívat pouze v detailech, jež však pozorující osobu na první pohled upoutají a jsou tím, čím je rozliší. Detaily jsou zřetelné a spotřebitel je tedy postřehne. - viz. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 4. 2009, sp. zn. 3 Cmo 293/2008

povahy je značně subjektivní povahy. Informovaný uživatel není v zákoně definován. Jedná se o fiktivní osobu, u které se předpokládají určité znalosti průmyslových vzorů, které již byly veřejnosti zpřístupněny⁹⁸. Nemusí to být však nutně designér nebo osoba, která se profesionálně zabývá oblastí průmyslových vzorů, ale může se jednat o patentového zástupce, znalce v oboru, novináře přispívající do módního časopisu apod.⁹⁹.

6.2.3. Nemožnost ochrany

Stejně jako u předchozích průmyslových práv, tak i v oblasti ochrany průmyslových vzorů jsou případy, kdy průmyslový vzor není způsobilý k právní ochraně. Přihlašovaný průmyslový vzor nemůže získat ochranu pokud je v rozporu s veřejným pořádkem či dobrými mravy (např. týkající se zakázaných zbraní nebo pornografie) anebo existuje-li překážka tzv. staršího práva. Tedy pokud je v České republice již zapsán shodný průmyslový vzor s dřívějším právem přednosti.

Při hodnocení způsobilosti k zápisu se nepřihlíží ke znakům předurčeným technickou funkcí výrobku, tedy znakům, jež musí být nutně reprodukovány tak, aby výrobek mohl být aplikován, spojen s jiným výrobkem či na něm umístěn a plnil tak svoji funkci. Pokud u předmětu obsaženého v přihlášce vyplývá vnější úprava výlučně z konstrukce výrobku dané jeho funkcí, nelze takový předmět brát za průmyslový vzor¹⁰⁰.

6.3. Zaměstnanecký průmyslový vzor

Zaměstnanecký průmyslový vzor je vytvořený ke splnění úkolu vyplývajícího z pracovního poměru, členského nebo obdobného vztahu a samo právo na průmyslový vzor ze zákona přechází na jeho zadavatele, pokud není smlouvou (např. pracovní) zajištěno jinak. Nicméně právo na původcovství není tímto dotčeno, stejně jako je tomu např. u vynálezů. Stejně tak je obdobná povinnost původce oznámit neprodleně

⁹⁸ Důvodová zpráva k § 5 zákona č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁹ KOUKAL, Pavel. *Právní ochrana designu - průmyslové vzory, autorská díla*. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 63

¹⁰⁰ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 231

zadavateli vytvoření průmyslového vzoru, předat mu veškeré podklady a naproti tomu má právo na přiměřenou odměnu, odvíjející se od přínosu a uplatnění průmyslového vzoru či materiálního podílu zadavatele. Práva a povinnosti přetrvávají i po skončení pracovního vztahu. Pokud zadavatel do tří měsíců od vyrozumění neuplatní právo na průmyslový vzor, přejde toto právo nazpět na svého původce a on sám může poté podat přihlášku u Úřadu průmyslového vlastnictví.

Jestliže původce zadavatele o vytvoření průmyslového vzoru nevyrozumí, tříměsíční lhůta pro uplatnění práva na průmyslový vzor se nezahájí. Dozví-li se zadavatel o vzniku zaměstnaneckého průmyslového vzoru a původce odmítne smírné řešení, zadavatel se může obrátit na soud se žalobou na určení práva na průmyslový vzor¹⁰¹.

6.4. Vznik, trvání a zánik ochrany

6.4.1. Vznik ochrany

Zápis průmyslového vzoru se provádí na základě písemně podané přihlášky fyzickou nebo právnickou osobou (ta však pouze jako právní nástupce, nikoliv jako původce). Právo na průmyslový vzor patří původci nebo jeho právnímu nástupci, právo na průmyslový vzor je převoditelným majetkovým právem. Původcem se označuje osoba, která průmyslový vzor vytvořila svou vlastní tvůrčí činností, může to být tedy pouze osoba fyzická a toto právo na původcovství je nepřevoditelné na třetí osoby. V případě více tvořících osob se jedná o tzv. spolupůvodce a právo na průmyslový vzor mají ve stejném rozsahu, v jakém se podíleli na jeho vzniku¹⁰².

Dnem podání přihlášky průmyslového vzoru vzniká přihlašovatelovi právo přednosti před každým, kdo by později podal přihlášku stejného nebo podobného průmyslového vzoru. Dřívější právní úprava dovolovala uplatnit tzv. výstavní prioritu, pokud přihlašovatel vystavil svůj výrobek na výstavě konané na území České republiky. Pokud do tří měsíců po skončení výstavy podal přihlášku vystavovaného průmyslového vzoru,

¹⁰¹ KOUKAL, Pavel. *Právní ochrana designu - průmyslové vzory, autorská díla*. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 75

¹⁰² SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 92

mohl získat právo přednosti, výstavní prioritu, ode dne, kdy byl výrobek vnesen na výstavu¹⁰³.

Průmyslový vzor, který splní stanovené podmínky a nejsou důvody pro odepření ochrany, je Úřadem zapsán do rejstříku průmyslových vzorů. Přihlašovatel se tímto stává vlastníkem zapsaného průmyslového vzoru a vzniká tak právní ochrana, která však působí zpětně od podání přihlášky průmyslového vzoru. Úřad vydává osvědčení, jež je úředním dokladem osvědčujícím práva k průmyslovému vzoru a vše zároveň Úřad oznamuje ve Věstníku.

Výjimkou je možnost přihlašovatele požádat o odklad zveřejnění průmyslového vzoru nejdéle na dobu 30 měsíců ode dne podání přihlášky nebo ode dne vzniku práva přednost. V takovém případě Úřad spolu s oznámením zápisu užitého vzoru do rejstříku ve Věstníku oznámí také požadované odložení zveřejnění a chráněný průmyslový vzor je Úřadem zveřejněn až po uplynutí stanovené požadované doby. Přihlašovatele k tomu mohou vést marketingové důvody, soutěžní výhoda či ochrana obchodního tajemství¹⁰⁴.

6.4.2. Trvání ochrany

Ochrana zapsaného průmyslového vzoru trvá 5 let ode dne podání přihlášky u Úřadu průmyslového vlastnictví. Tato základní ochranná doba může být na žádost vlastníka průmyslového vzoru prodloužena vždy o 5 let. Celkově může být ochrana prodloužena čtyřikrát na celkovou maximální dobu 25 let od podání přihlášky průmyslového vzoru, během nichž je povinen platit správní poplatky dle zákona¹⁰⁵. Poplatky mají vzestupnou tendenci, za první prodloužení se platí 3 tisíce Kč a za každou další žádost o prodloužení se částka vždy o další 3 tisíce Kč zvyšuje až na 12 tisíc Kč za čtvrté prodloužení doby ochrany.

Žádost o prodloužení ochranné doby může být podána během posledního roku daného pětiletého období, nejpozději v den, který se pojmenováním a číslem shoduje s dnem podání přihlášky zapsaného průmyslového vzoru. Se žádostí je pro vlastníka

¹⁰³ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 95

¹⁰⁴ KOUKAL, Pavel. *Právní ochrana designu - průmyslové vzory, autorská díla*. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 82

¹⁰⁵ zákon č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

průmyslového vzoru spojena povinnost zaplatit příslušný správní poplatek, jinak se žádost nepovažuje za podanou. Dvojnásobný poplatek musí zaplatit v případě, že žádost o obnovu vlastník podal až po lhůtě, nejdéle však do šesti měsíců po skončení základní doby. Tato dodatečná lhůta se označuje jako tzv. poshovovací (či poshověcí) lhůta¹⁰⁶. Není-li poplatek přihlašovatelem uhrazen v poshovovací lhůtě, právo z průmyslového vzoru zaniká k datu konce pětiletého období, kdy měla být podána řádná žádost o prodloužení.

Dřívější právní úprava umožňovala maximální dobu ochrany průmyslového vzoru pouhých patnáct let, takže nynější úprava je výrazně ku prospěchu vlastníka zapsaného průmyslového vzoru.

6.4.3. Zánik ochrany

Důvody zániku ochrany zákon stanovuje taxativně. Právo ze zapsaného průmyslového vzoru zaniká, jestliže uplyne zákonná doba ochrany nebo se ho jeho vlastník sám vzdá. Vlastník má povinnost o těchto skutečnostech informovat třetí osoby, které mohou mít zájem na existenci těchto práv. Úřad tak vyznačí vzdání se práv do rejstříku až po obdržení důkazu od vlastníka o tom, že tyto třetí osoby již o tomto záměru informoval¹⁰⁷.

Zákonná doba ochrany průmyslového vzoru uplyne, pokud vlastník nepodá žádost o prodloužení doby ochrany a to ani v dodatečné lhůtě anebo sice žádost podal, ale nezaplatit příslušný správní poplatek. Ochrana tak zaniká ke dni, kdy žádost o obnovu ochrany měla být nejpozději podána. Nejdéle to může být po skončení ochranné doby 25 let. Úřad zánik ochrany průmyslového vzoru zapíše do rejstříku a zveřejní ve Věstníku.

Možností zániku ochrany je i výmaz Úřadem, pokud průmyslový vzor nesplňuje požadavky dané zákonem. Zapsaný průmyslový vzor je vymazán z rejstříku, pokud neodpovídá pojmu průmyslového vzoru, nesplňuje požadavky na něj kladené, jeho vlastník na něj nemá právo, shodný průmyslový vzor dřívějším právem přednosti je již

¹⁰⁶ RÝDL, Jan. *Průmyslový vzor a zpracování národní přihlášky průmyslového vzoru*. 1. vyd. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2008, s. 59

¹⁰⁷ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 236

v České republice chráněn, je-li v průmyslovém vzoru použito rozlišovací označení, které před vznikem práva přednosti průmyslového vzoru poskytuje vlastníku označení právo takové užití zakázat, pokud průmyslový vzor představuje neoprávněné užití díla chráněného podle autorského práva nebo představuje-li průmyslový vzor zneužití některého z prvků uvedených v článku 6 ter Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví¹⁰⁸ nebo jiných symbolických znaků, vlajek, erbů, které představují zvláštní veřejný zájem.

Průmyslový vzor může být z rejstříku vymazán i částečně. Pokud prokáže navrhovatel právní zájem, je možné výmaz průmyslového vzoru z rejstříku provést i po jeho zániku. Samotnému výmazu nejprve předchází řízení o výmazu průmyslového vzoru, který je zahajován na základě písemného návrhu třetí osoby, jenž musí být řádně odůvodněn a podložen důkazy. Vlastník průmyslového vzoru se pak může ve lhůtě vyjádřit. Výmaz zapsaného průmyslového vzoru z rejstříku má zpětné účinky *ex tunc*, jako by průmyslový vzor nebyl do rejstříku nikdy zapsán.

6.5. Řízení

O zápis průmyslového vzoru do rejstříků se žádá pomocí přihlášky průmyslového vzoru. Podáním písemné přihlášky užitného vzoru u Úřadu průmyslového vlastnictví se zahajuje správní řízení o zápisu. Podání přihlášky je jednostranný právní úkon, za nějž je přihlašovatel povinen zaplatit příslušný správní poplatek ve výši 1 tisíc Kč¹⁰⁹. Přihláška průmyslového vzoru je celek skládající se ze samotného formuláře přihlášky a příslušných příloh.

Přihláška musí obsahovat:

- žádost o zápis průmyslového vzoru do rejstříku
- údaje o osobě přihlašovatele

¹⁰⁸ Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, revidovaná v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Lisabonu dne 31. října 1958 a ve Stockholmu dne 14. července 1967, vyhl. č. 64/1975 Sb., ve znění vyhl. č. 81/1985 Sb.

¹⁰⁹ Výše a splatnost tohoto a dalších poplatků týkajících se průmyslových vzorů stanovuje část XI sazebníku, která je přílohou zákona č. 834/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

- vyobrazení daného průmyslového vzoru, ze kterého musí být jasně rozpoznatelná podstata přihlašovaného průmyslového vzoru (např. pomocí výkresu či fotografie, ideálně i z více úhlů pohledu) a vyobrazení musí být schopné další reprodukce
- název průmyslového vzoru
- určení výrobku, v němž je průmyslový vzor ztělesněn nebo na němž je aplikován, včetně jeho zatřídění dle příslušných tříd mezinárodního třídění průmyslových vzorů¹¹⁰
- označení osoby původce. Popřípadě může namísto toho obsahovat prohlášení přihlašovatele, že původce se vzdává svého práva být uveden jako původce.

Dle zákona může být u Úřadu podána jak přihláška jednoduchá pro zápis jen jednoho průmyslového vzoru, tak i hromadná přihláška se žádostí o zápis dvou či více průmyslových vzorů. Hromadná přihláška průmyslového vzoru se však může týkat pouze průmyslových vzorů patřících do jedné třídy mezinárodního (tzv. Locarnského) třídění průmyslových vzorů.

Přihlašovatel může až do zápisu v rejstříku hromadnou přihlášku rozdělit na dvě či více přihlášek. Právo přednosti z původní přihlášky bude zachováno i pro přihlášky rozdělené, pokud obsahují jen průmyslové vzory uvedené v původní přihlášce. Hromadná přihláška průmyslového vzoru je vhodná především u výrobků vyznačujících se variabilitou tvarů, barev, apod., což je charakteristické například pro výrobky keramické, skleněné či textilní¹¹¹.

Řízení u Úřadu je založeno na tzv. průzkumovém principu, v němž se shoduje např. s řízením o udělení patentu v případě vynálezu. Průzkumový princip předpokládá jak splnění formálních požadavků, tak i zjišťování Úřadu, zda daný výrobek splňuje všechny zákonem stanovené věcné podmínky ochrany průmyslového vzoru a zda nepatří mezi některé z výluk, kvůli které pak není přípustné ochranu poskytnout.

Pokud přihláška neobsahuje všechny povinné formální náležitosti, je přihlašovatel vyzván k nápravě v určené lhůtě. Přihláška se považuje za podanou, až když splňuje

¹¹⁰ Locarnská dohoda o zřízení mezinárodního třídění průmyslových vzorů a modelů, podepsaná v Locarnu dne 8. října 1968 a změněná dne 28. října 1979, vyhl. č. 28/1981 Sb., ve znění vyhl. č. 85/1985 Sb.

¹¹¹ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 94

všechny náležitosti, bez kterých nelze podání pokládat ani za přihlášku průmyslového vzoru, tedy žádost o zápis průmyslového vzoru, údaje o osobě přihlašovatele a vyobrazení přihlašovaného průmyslového vzoru (pokud některý z těchto náležitostí chybí, podání se za přihlášku průmyslového vzoru ani nepovažuje). Od toho se pak odvíjí také den získání práva přednosti. V případě neodstranění nedostatků přihlášky, týkajících se dalších obligatorních náležitostí, Úřad řízení o přihlášce průmyslového vzoru zastaví.

V další části řízení Úřad zkoumá, zda výrobek splňuje podmínku novosti a individuální povahy, zda nejde jen o technické či konstrukční řešení či zda poskytnutí ochrany nekoliduje s veřejným pořádkem či dobrými mravy. Úřad přihlášku zamítne, pokud přihlášený průmyslový vzor tyto požadavky nespĺňuje. Přihlašovatel má právo vyjádřit se k důvodům zamítnutí¹¹².

Pokud přihlášený průmyslový vzor vyhovuje všem zákonným požadavkům, Úřad průmyslový vzor zapíše do rejstříku.

6.6. Účinky ochrany průmyslového vzoru

Zápis do rejstříku je správním rozhodnutím *sui generis* a zakládá výlučná subjektivní práva fyzické nebo právnické osoby. Tato práva náleží pouze vlastníku průmyslového vzoru a působí vůči všem. V zákoně je uplatňována tzv. vlastnická teorie, kdy průmyslový vzor je brán jako předmět vlastnického práva a místo označení „majitel“ se uplatňuje označení „vlastník“.

Vlastnické právo k průmyslovému vzoru má absolutní výlučnou povahu a je spojeno především s právem majitele užívat průmyslový vzor (činnosti jako výroba, prodej, skladování, dovoz či vývoz do zahraničí), s právem převést zapsaný průmyslový vzor na jinou osobu, s právem poskytnout souhlas jiným osobám k užívání průmyslového vzoru pomocí licenční smlouvy, stejně jako je tomu např. v případě licence k patentům, a s právem bránit třetím osobám užívat jej bez jeho souhlasu (tzv. právo záповědní)¹¹³. Existují však jistá omezení těchto vlastnických práv pro

¹¹² SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, s. 96

¹¹³ KOUKAL, Pavel. *Právní ochrana designu - průmyslové vzory, autorská díla*. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 46, 76

soukromá neobchodní jednání, pro experimentální účely a pro jednání v rámci výuky a vzdělávání.

Ochrana se nevztahuje na znaky průmyslového vzoru, které jsou dány technickou funkcí výrobku nebo které musí být nutně reprodukovány v přesném tvaru i rozměrech, aby výrobek mohl být propojen s jiným výrobkem tak, aby oba výrobky mohly plnit své funkce.

Práva ze zapsaného průmyslového vzoru platí dnem podání přihlášky, ale pokud nebyl průmyslový vzor zveřejněn, může jeho vlastník uplatňovat práva, jen nebyl-li průmyslový vzor užíván třetími osobami v dobré víře. Stejně tak jsou zachována práva třetích osob, pokud byla nabytá v dobré víře v období mezi uplynutím řádné lhůty pro zaplacení poplatku za obnovu zápisu a jeho skutečným zaplacením (tzv. poshovorací lhůta)¹¹⁴.

Vlastník zapsaného průmyslového vzoru má právo zahájit soudní řízení proti osobě, jež porušuje jeho práva či v případě, že porušení vlastnických práv bezprostředně hrozí. Pokud prokáže, že opravdu došlo k porušení či k porušování práv stále dochází, je soudem uložena náhrada škody a vydán příkaz k zabránění dalšímu porušování¹¹⁵.

Práva z průmyslového vzoru může vlastnit jedna fyzická či právnická osoba, stejně tak i více osob, označovaných jako spoluvlastníci. Nedohodnou-li se mezi sebou jinak, může užívat průmyslový vzor každý z nich. Pro uzavření licenční smlouvy k zapsanému průmyslovému vzoru je nutný souhlas všech spoluvlastníků, mohou se však dohodnout i jinak. Souhlas všech spoluvlastníků je pak nutný k převodu práv k průmyslovému vzoru, pro převod podílu jen některého spoluvlastníka nikoli. Na třetí osobu svůj podíl může však spoluvlastník převést, jen pokud dal ostatním spoluvlastníkům písemnou nabídku převodu a nikdo z nich ji od něj v zákonné lhůtě jednoho měsíce nepřijal.

¹¹⁴ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 233

¹¹⁵ *Duševní vlastnictví jako zdroj kvalitativního rozvoje*. 1. vyd. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2004, s. 62

Co se týče územního rozsahu ochrany, uplatňuje se princip teritoriality a ochrana se tak u českého zapsaného průmyslového vzoru vztahuje pouze na území České republiky.

7. Ochrana odrůd rostlin

7.1. Právní úprava

Součástí práva průmyslového vlastnictví je ochrana odrůd rostlin, jež je upravena v zákoně č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů.

7.2. Předmět ochrany

Předmětem ochrany jsou odrůdy všech rodů a druhů rostlin, včetně jejich hybridů, které splňují podmínky pro poskytnutí ochrany. K rostlinám se může vztahovat také ochrana biotechnologického vynálezu, ale nikoli k jednotlivým odrůdám, rodům nebo druhům, ale k více druhům obecně prostřednictvím určitého technického postupu, aplikujícího biologický materiál. Ochrana samotných odrůd rostlin se váže na jednotlivé odrůdy a ty jsou samotným předmětem ochrany.

Ochranná práva jsou udělována pouze k odrůdě, jež splňuje podmínky novosti, odlišnosti, uniformity a stálosti. Dalším požadavkem je vyhovující název. Podmínku novosti odrůda splňuje, pokud ke dni podání žádosti nebyl materiál z odrůdy prodán či jinak využit. Pro splnění odlišnosti se musí odrůda alespoň jedním znakem lišit od všech ostatních známých odrůd a jako stálá se označuje odrůda, jež zůstává beze změny i po opakovaném množení. Odrůda se považuje za uniformní, jestliže je dostatečně jednotná v projevu znaků, které se zahrnují do zkoušení odlišnosti, jakož i znaků používaných k popisu odrůdy, s výhradou odchylek, které lze oprávněně očekávat v důsledku zvláštností jejího rozmnožování¹¹⁶.

¹¹⁶ § 26 odst. 4 zákona č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů

7.3. Vznik, trvání a zánik ochrany

Formou ochrany práv k odrůdě je šlechtitelské osvědčení a název odrůdy. V případě, že určitý subjekt dosáhne ochrany některé odrůdy rostliny, je mu uděleno šlechtitelské osvědčení. Šlechtitelem se může stát jak osoba fyzická, tak i osoba právnická.

Ochrana trvá do konce pětadvacátého roku následujícího po roce, ve kterém byla práva k takové odrůdě udělena. V případě chráněných odrůd dřevin, chmele, révy vinné a brambor ochranná práva trvají do konce třicátého roku. Udržovací poplatky se platí vždy za každý jednotlivý rok trvání ochranných práv k chráněné odrůdě. Za první rok poplatek činí 800 Kč a postupně vzrůstá až na 2 tisíce Kč za dvacátý rok. V případě prodloužené ochrany do třicátého roku pak poplatek činí 4 tisíce Kč za každý další rok trvání ochrany.

Ochrana práv odrůdy zaniká uplynutím doby platnosti stanovené zákonem, nezaplacením stanovených poplatků či vzdáním se ochranných práv písemnou formou. Osvědčení je zrušeno v případě, že odrůda již nesplňuje podmínky nutné pro udělení ochrany anebo se zjistí, že podmínky odrůda nesplňovala již v době udělení takovéto ochrany.

7.4. Řízení

O udělení ochranných práv k odrůdám rostlin rozhoduje Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský¹¹⁷ (dále jen „Ústav“) prostřednictvím Národního zkušebního ústavu zemědělského. O podání přihlášky je veřejnost informována prostřednictvím Věstníku Ministerstva zemědělství České republiky. Po podání žádosti, jejíž přílohou je i návrh názvu odrůdy, se provádí formální a věcný průzkum. Žadatel je povinen dodat Ústavu rozmnožovací materiál potřebný pro provádění zkoušek, jimiž se dokazuje splnění podmínek novosti, odlišnosti, uniformity a stálosti. Ústav stanovuje termíny uzávěrky pro podání žádosti o udělení ochranných práv, aby mohlo dojít k zařazení do zkoušek již v nejbližším vegetačním období a stejně tak stanovuje i požadavky

¹¹⁷ Ústřední kontrolní a zkušební ústav sídlí v Brně a jeho postavení je zakotveno zákonem č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském, ve znění pozdějších předpisů. Ústav je organizační složkou státu a správním úřadem podřízeným Ministerstvu zemědělství.

na rozmnožovací materiál (např. počet klasů obilnin či množství semen odrůdy v jednotkách kilogramů).

Pokud žádost neobsahuje všechny údaje požadované zákonem a žadatel nedostatků ve stanovené lhůtě neodstraní, Ústav zastaví řízení o udělení ochranných práv. V případě splnění všech podmínek je výsledkem celého řízení vydání šlechtitelského oprávnění. Okamžikem nabytí právní moci rozhodnutí o udělení šlechtitelského osvědčení je držitel šlechtitelských práv povinen dodat Ústavu vzorek chráněné odrůdy ve stanoveném množství a kvalitě (vzorky například nesmí obsahovat viry či nesmějí být chemicky ošetřeny).

7.5. Účinky ochrany

Držitel šlechtitelských práv má povinnost zajistit udržování chráněné odrůdy po celou dobu trvání ochranných práv tak, aby znaky, jimiž je vymezena, zůstaly po celou dobu nezměněny. Díky osvědčení jsou šlechtiteli zajištěna práva na výlučné využívání chráněné odrůdy, tj. výroba, množení, úprava pro účely množení, nabízení k prodeji a prodej, skladování či dovoz a vývoz. Šlechtitel může uplatňovat právo na převod šlechtitelského oprávnění či má možnost uzavírat licenční smlouvy.

Držiteli šlechtitelských práv vzniká právo na přiměřenou náhradu od každé osoby, která v období od podání žádosti až do doby udělení ochranných práv k odrůdě nakládala s odrůdou takovými způsoby, jenž po udělení ochranných práv vyžadují souhlas držitele šlechtitelských práv.

8. Topografie polovodičových výrobků

8.1. Právní úprava

Topografie polovodičových výrobků je součástí úpravy průmyslového vlastnictví. Ochrana topografií polovodičových výrobků je upravena zákonem č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, jehož úplné znění bylo vyhlášeno jako č. 399/2000 Sb.. V polovodičovém průmyslu je pro vyrobení integrovaného obvodu základním řešením rozmístění obvodových prvků v objemu integrovaného obvodu a jejich propojení. Takové řešení má povahu tvůrčího díla, které musí být chráněno proti neoprávněným zásahům.

8.2. Předmět ochrany

Topografií je dle zákona série jakkoli zafixovaných nebo zakódovaných vzájemně souvisejících zobrazení, znázorňující trojrozměrné trvalé uspořádání vrstev, z nichž se polovodičový výrobek skládá. Přičemž každé zobrazení znázorňuje vzor jedné vrstvy polovodičového výrobku nebo jeho části, popřípadě povrchu polovodičového výrobku v jednotlivých stupních výroby nebo jeho část.

Nejedná se o čipy jako takové, ale o způsob jejich uspořádání ve vrstvách na výrobku. Chráněno může být jak uspořádání čipů na výrobku, tak jejich zobrazení a popis topografie v dokumentaci, maska jednotlivých vrstev nebo kód pro naprogramování počítače při laserovém vypalování vrstev do výrobku¹¹⁸.

Polovodičový výrobek je forma mikroelektronického výrobku, který je určen k plnění elektronické funkce a který se skládá ze základního tělesa obsahujícího vrstvu polovodičového materiálu a opatřeného alespoň jednou vrstvou vodivého, izolačního nebo polovodičového materiálu v předem daném uspořádání.

Podmínky pro registraci topografie polovodičového výrobku jsou stanoveny dvě. Jednou z nich je tvůrčí činnost původce a druhou pak podmínka, že topografie není

¹¹⁸ JEŽEK, Jiří. *Právo průmyslového vlastnictví : Právní předpisy a mezinárodní smlouvy s výkladem a judikaturou*. 1. vyd. Praha : Linde, 1996, s. 46

v průmyslu polovodičových výrobků běžná. Je-li topografie složena z prvků všeobecně známých, může být chráněna, pokud daná kombinace splňuje podmínku tvůrčí činnosti a neběžnosti.

8.3. Vznik, trvání a zánik ochrany

Vznik ochrany topografie se datuje ke dni prvního nikoli skrytého obchodního využití topografie, za předpokladu, že do dvou let po tomto využití byla u Úřadu podána řádná přihláška. Druhou možností vzniku ochrany je den podání přihlášky u Úřadu, pokud předmětná topografie byla před tím obchodně využívána pouze skrytě či dokonce vůbec. Celková doba ochrany činí deset let a končí po uplynutí deseti let od konce kalendářního roku, v němž tato ochrana vznikla. Tedy ode dne prvního neskrytého obchodního využití či od podání přihlášky. Právo na ochranu topografie zanikne po uplynutí 15 let od jejího vytvoření, pokud nebyla obchodně využívána jinak než skrytě nebo nebyla do té doby přihlášena u Úřadu.

Na návrh kohokoli provede Úřad výmaz topografie z rejstříku, pokud nesplňuje veškeré podmínky ochrany, týkající se předmětu ochrany, osoby přihlašovatele či lhůt pro podání přihlášky. Úřad odejme ochranu, byla-li zapsána ve prospěch osoby, které takové právo nenáleží. Výmaz Úřadem má následek, jako kdyby topografie nikdy zapsána nebyla (*ex tunc*).

8.4. Řízení

Řízení o přihlášce topografie probíhá na registračním principu. Pro registraci topografie polovodičového výrobku je nutné přihlásit topografie u Úřadu průmyslového vlastnictví formou písemné přihlášky. Úřad pak zkoumá, zda má přihláška všechny nutné formální náležitosti. Tedy žádost o zápis do rejstříku, název přihlašované topografie, podklady pro identifikaci topografie (např. pomocí výkresů či fotografií), případně i samotný polovodičový výrobek obsahující topografii a doklad o nabytí práva na ochranu topografie, pokud o ni nežádá sám původce¹¹⁹. Dále pak musí přihlašovatel

¹¹⁹ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 217

uvést datum prvního, nikoliv však skrytého obchodního využití topografie, pokud je dřívější, než je datum podání přihlášky.

Úřadem se nevykonává průzkum stavu techniky, se kterým by byl přihlašovaný předmět porovnáván. Topografie se stane chráněná ode dne přihlášení, anebo v případě, že před přihlášením byla již obchodně využívána, tak od tohoto dne. To vše za předpokladu, že přihláška splní nutné náležitosti. Úřad pak vydá přihlašovatelovi osvědčení o zápisu topografie do rejstříku a zápis topografie oznámí ve Věstníku.

8.5. Účinky ochrany

Zápisem do rejstříku se přihlašovatel stává majitelem topografie. Obsah této ochrany spočívá v zákazu využívání takové topografie jinou osobou pro obchodní účely. Stejně tak platí zákaz i pro polovodičový výrobek, jenž topografii obsahuje. Nikdo taktéž nesmí topografii dovážet, vyrábět, zhotovovat zobrazení topografie pro obchodní účely či ji reprodukovat.

Stejně jako u předchozích úprav průmyslového vlastnictví jsou zde zakotvena práva původce popř. zaměstnavatele nebo zadavatele vůči takovému původci.

Využití této ochrany však není nikterak časté. Celkový počet přihlášených topografií polovodičových výrobků u Úřadu se počítá na pouhé desítky. Za prvních 10 let účinnosti zákona, který se touto problematikou zabývá, byla podána méně než desítka přihlášek topografií polovodičových výrobků¹²⁰. Vzhledem k tomuto faktu se problematikou topografií zabývá odborná literatura pouze nepatrně.

¹²⁰ HÁK, Jan. *Úvod ke studiu patentového práva*. 1. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, s. 47

Závěr

Tématem mé diplomové práce jsou Průmyslová práva k výsledkům tvůrčí činnosti a jejich ochrana. Jak již bylo zmíněno v úvodu této práce, význam práv průmyslových vlastnictví je ve společnosti 21. století nezpochybnitelný. Průmyslová práva, stejně jako celá oblast duševního vlastnictví, se tak těší stále větší pozornosti na straně odborné a tak i laické veřejnosti.

Právo průmyslového vlastnictví je velmi komplexním oborem, jehož význam narůstá s tím, jak jsou v dnešní moderní společnosti stále více zdůrazňovány a vyzdvihovány ekonomické aspekty fungování společnosti. Právní ochrana průmyslového vlastnictví má v České republice již dlouhodobou tradici. Počátky právní ochrany na našem území je možno nalézt již v 19. století. Novodobá právní úprava ochrany průmyslových vlastnictví v České republice reflektuje úpravu v rámci Evropské unie, stejně tak i mezinárodní závazky státu. Všechny popisované předměty průmyslového vlastnictví mají společné, že jsou upraveny ve zvláštních zákonech. Tím zákonodárci zdůraznili jejich význam a důležitost v moderním světě.

Právní ochrana vynálezů, užitných a průmyslových vzorů, topografií a nových odrůd umožňuje transfer technologií, přičemž riziko zneužití konkurencí je zde díky získané právní ochraně značně sníženo. Právní ochrana umožňuje přihlašovatelům a majitelům patentů (stejně tak i průmyslových vzorů a dalších průmyslových práv) bezpečný přístup na světové trhy. Stejně tak ochrana působí i opačným směrem, tedy z ciziny do České republiky, kdy existence právní ochrany dává jistotu případným investorům a vytváří lepší podmínky pro příliv investic ze zahraničí. Tyto investice pak významnou měrou napomáhají dalšímu rozvoji a výzkumu. Tvůrci by si jistě mohli najít i jiné prostředky ochrany před zneužitím, ale patentová či vzorová ochrana pro ně bývá nakonec ve výsledku levnější a dává jim více záruk. Pro mnohé tvůrce může být významné také zveřejnění v průběhu udělovacího řízení, což je pro ně velmi účinným inzertním prostředkem, který je pro ně celkově levnější než klasické způsoby inzerce. Stejně tak na druhé straně mají patentové spisy význam i pro odbornou veřejnost, jež takto může získávat informace o nejnovějších technických poznacích.

K závěru by se však dalo poznamenat, že tato oblast má i stránky, které vyvolávají vášnivější diskuze. Ať už je to problematika patentového monopolu, zmíněná v kapitole o účincích patentu, či naopak možnost omezení účinků patentu pro experimentální účely. Tato diskutovaná témata by však byla schopná vydat na obsáhlou kapitolu, jíž se zde však nedostávalo prostoru, stejně jako dalším tématům, jež by zasluhovala zmínku a pozornost (např. vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, rozsáhlejší rozebrání úpravy licenční smlouvy či další smluvní typy vztahující se k nehmotným statkům).

Ale bez ohledu na právní stránku věci a finanční ocenění patentů, užitečných či průmyslových vzorů je zde ještě další hodnota této činnosti. A to je beze sporu věčné snažení jedince i celého lidstva po využití neznámých a nových předmětů, materiálů, přírody i okolního vesmíru ke svému prospěchu. Snaha získat lepší, důmyslnější a lépe využitelné předměty žene člověka k dalšímu bádání, nutí do stále vynalézat a objevovat neznámé. A pak ve snaze, aby ho nikdo nepředešel a nepřisvojil si nový objev, nechá si ho patentovat. A postupem vývoje společnosti bylo nutné stanovit přesná pravidla v této oblasti, tedy vytvořit jasný právní rámec. A odtud je již jen krok k moderní ochraně průmyslových práv.

Účelem této diplomové práce bylo seznámit čtenáře s problematikou české právní úpravy průmyslových práv k výsledkům tvůrčí činnosti, kdy stěžejní část práce věnuje problematice udělování ochrany u jednotlivých tvůrčích činností v oblasti průmyslového vlastnictví. Pokud tato diplomová práce, v rámci svého omezeného prostoru, pomohla alespoň částečně k osvětlení problematiky této oblasti, pak splnila svůj základní cíl.

Seznam zkratek

WIPO - World Intellectual Property Organization - Světová organizace duševního vlastnictví

WTO - World Trade Organization - Světová obchodní organizace

GATT - General Agreement on Tariffs and Trade – Všeobecná dohoda o clech a obchodu

Úřad - Úřad průmyslového vlastnictví

VZN - zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů

NOZ - zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

ZUV - zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění pozdějších předpisů

Ústav - Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Použitá literatura

Knižní publikace

BOHÁČEK, Martin; JAKL, Ladislav. *Právo duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2002, ISBN 80-245-0463-4

DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví : V kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO*. 1. vyd. Praha : Linde, 2004, ISBN 80-7201-467-6

Duševní vlastnictví jako zdroj kvalitativního rozvoje. 1. vyd. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2004, ISBN 80-7282-031-1

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*, 5. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009, ISBN 978-80-7380-233-2

HÁK, Jan. *Úvod ke studiu patentového práva*. 1. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, ISBN 978-80-7380-363-6

HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3. rozš. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009, ISBN: 978-80-7400-059-1

HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005, ISBN 80-7179-979-7

HORÁČEK, Roman; MACEK, Jiří. *Sbírka správních a soudních rozhodnutí ve věcech průmyslového vlastnictví*. 1.vyd. Praha : C.H. Beck, 2006, ISBN 978-80-7179-537-7

HORÁČEK, Roman; MACEK, Jiří. *Sbírka správních a soudních rozhodnutí ve věcech průmyslového vlastnictví*, 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2007, ISBN 978-80-7179-537-7

HORÁČEK, Roman; MACEK, Jiří; BISKUPOVÁ, Eva. *Sbírka správních a soudních rozhodnutí ve věcech průmyslového vlastnictví v letech 2007 - 2010, II. díl.* 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2011, ISBN 978-80-7400-375-2

HRUŠÁKOVÁ, Milana; TELEC, Ivo. *Práva k nehmotným statkům.* 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1991. ISBN 80-210-0293-X

JAKL, Ladislav. *Práva na označení a průmyslové vzory.* Praha : Metropolitní univerzita 2. vyd. Praha, 2008, ISBN 978-80-86855-36-3

JAKL, Ladislav. *Právní ochrana duševního vlastnictví.* Praha : Metropolitní univerzita 1. vyd. Praha, 2011, ISBN 978-80-86855-78-3

JAKL, Ladislav. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví.* 3. vyd. Praha : Metropolitní univerzita Praha, 2011, ISBN 978-80-86855-63-9

JAKL, Ladislav. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů.* 1. vyd. Praha : Metropolitní univerzita Praha, 2010, ISBN 978-80-86855-56-1

JEŽEK, Jiří. *Patentový zákon. Zákon o užitných vzorech. Komentář.* 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 1998, ISBN 80-7179-173-3

JEŽEK, Jiří. *Právo průmyslového vlastnictví : Právní předpisy a mezinárodní smlouvy s výkladem a judikaturou.* 1. vyd. Praha : Linde, 1996, ISBN 80-85647-88-5

KNAP, Karel; KUNZ, Otto; OPLTOVÁ, Milena. *Průmyslová práva v mezinárodních vztazích.* 1. vyd. Praha : Academia, 1988

KOUKAL, Pavel. *Právní ochrana designu - průmyslové vzory, autorská díla.* 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2012, ISBN 978-80-7357-886-2

MALÝ, Josef. *Obchod nehmotnými statky*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2002, ISBN 80-7179-320-5

PÍTRA, Vladimír. *Ochrana průmyslového vlastnictví I.* 1. vyd. Praha : SEVT, 1992, ISBN 80-7049-039-X

RÝDL, Jan. *Průmyslový vzor a zpracování národní přihlášky průmyslového vzoru*. 1. vyd. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2008, ISBN 978-80-7282-068-9

SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. rozš. vyd. Praha : LexisNexis, 2006, ISBN 80-86920-08-9

ŠPINDLER, Karel. *Výkladový slovník z oblasti průmyslového a duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha : LexisNexis, 2007, ISBN 978-80-86920-19-1

TELEC, Ivo. *Přehled práva duševního vlastnictví 1. : Lidskoprávní základy, licenční smlouva*. 1. vyd. Brno : Doplněk, 2002, ISBN 80-7239-110-0

TELEC, Ivo; TŮMA, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví 2. : Česká právní ochrana*. 1. vyd. Brno : Doplněk, 2006, ISBN 80-7239-198-4

TÝČ, Vladimír.: *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě*. 1. vyd. Praha : Linde, 1997, ISBN 80-7201-102-2

Právní předpisy

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Zákon č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 417/2004 Sb, o patentových zástupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 173/2002 Sb., o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 206/2000 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů

Zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění pozdějších předpisů

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech

Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrudám rostlin, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

Zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech a o změnách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 147/1996 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů, ve znění pozdějších předpisů

Mezinárodní dokumenty

Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, revidovaná v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Lisabonu dne 31. října 1958 a ve Stockholmu dne 14. července 1967, vyhl. č. 64/1975 Sb., ve znění vyhl. č. 81/1985 Sb.

Locarnská dohoda o zřízení mezinárodního třídění průmyslových vzorů a modelů, podepsaná v Locarnu dne 8. října 1968 a změněná dne 28. října 1979, vyhl. č. 28/1981 Sb., ve znění vyhl. č. 85/1985 Sb.

Správní a soudní rozhodnutí

rozhodnutí ze dne 2.7. 1973 č. j. PV 5602-65

rozhodnutí ze dne 13. 2. 1981 č. j. PV 8220-71

rozhodnutí ze dne 26. 6.1990 č. j. VZ 16049-85, Ja I.

rozhodnutí ze dne 11. 12 1990 č. j. PV 1342-85, Ja I.

rozhodnutí ze dne 18. 12. 1992 č. j. PV 8859-85

rozhodnutí ze dne 15. 2. 1993 č. j. PV 3514-89

rozhodnutí ze dne 23. 4. 1997 č. j. PV 86-92

rozhodnutí ze dne 12. 9. 2002 č. j. PVZ 2001-33020

rozhodnutí ze dne 14. 2. 2003 č. j. PUV 1996-6123

rozhodnutí ze dne 14. 6. 2005 č. j. PUV 1998-8631

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2006, č. j. 7 A 127/2001

rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 12. 2008, č. j. 10 Ca 369/2006

rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 4. 2009 sp. zn. 3 Cmo 293/2008

Abstract

The topic of this thesis is “Industrial property rights to the results of creative activity and their protection.” This thesis reflects on Protection of Industrial Property as a part of a modern legal system which is getting more and more important in legal systems of all states. Protection of intellectual rights and industrial property became an integral part of the legal system in every developed country.

In my work, I describe a wide range of Czech legislation governing the creative work in the field of industrial property. Very intense development in science and technology during the last decade caused growing importance of industrial property rights. Protection of industrial property is a very important framework of innovation stimulating research and development investment and transfer of knowledge from laboratory to the marketplace. It is clear that this course of economic life has received much attention not only in domestic law but also in international law. The protection of Industrial property rights is important for economical development at home as well as on an international level which led to establishing legislative protection in legal systems of individual countries as well as international treaties and agreements. While state and international legislature covers all aspects of intellectual and industrial property rights protection, legislature of the European Union is currently lagging behind. The area of patents, industrial designs and trademarks is still waiting for codification.

Value of the intangible assets in business and society is significantly growing and with that increases proportionately importance for their legal protection. Special attention is given to inventions and patent rights. However, equally as important are utility models, industrial designs, plant varieties and protection of topographies of semiconductor products.

Abstrakt

Tématem této diplomové práce jsou Průmyslová práva k výsledkům tvůrčí činnosti a jejich ochrana. Tato práce přináší zamyšlení nad ochranou průmyslového vlastnictví jakožto součástí moderního právního systému, jež je stále více důležitá v právním systému všech států. Ochrana tvůrčích činností i veškerých průmyslových práv jako takových se stala v dnešní době již nedílnou součástí právního systému každého vyspělého státu.

Ve své práci jsem popisovala širokou škálu českých právních předpisů, jimiž se řídí tvůrčí činnosti v oblasti průmyslového vlastnictví. Intenzivní vědeckotechnický rozvoj posledních desetiletí vedl k velmi rychlému nárůstu významu průmyslových práv. Ochrana průmyslového vlastnictví vytváří velmi důležitý rámec pro zavádění inovací, jež povzbuzují výzkum a vývoj a pomáhá přenosu znalostí z laboratoří na trh. Je zřejmé, že se tato oblast hospodářského života těší značné pozornosti nejen ve vnitrostátním právu, ale i v právu mezinárodním. Ochrana průmyslových práv je důležitá pro rozvoj ekonomiky jak na poli domácím, tak i v případě mezinárodního obchodu, díky čemuž byla úspěšně vytvořena právní ochrana obsažená v zákonných normách jednotlivých států, stejně tak i v mezinárodních úmluvách. Zatímco vnitrostátní a mezinárodní právní úprava stihla pojmout všechny oblasti tvůrčích činností průmyslového vlastnictví, právo Evropské unie zatím značně pokulhává. Problematika vynálezů a užitných vzorů zde teprve čekají na kodifikace a zakotvení.

Význam nehmotných statků nesporně v ekonomice i společnosti roste a tomu se úměrně zvyšuje i důležitost jejich právní ochrany. Jako nejdůležitější se zdají být vynálezy a patentová práva. Nicméně jsou následovány neméně důležitou součástí, jako jsou užitné vzory, průmyslové vzory, ochrana odrůd rostlin a ochrana topografií polovodičových výrobků.

Resume

The aim of this master thesis is to describe industrial property rights to the results of creative activity. In my work I am characterizing and analyzing a legislation governing the creative work in the field of industrial property.

The thesis is divided into eight main chapters. Chapter one is introductory and is devoted to the description of intellectual property as a field, which has two parts - industrial law and copyright.

The second part focuses on the basics of industrial property and this chapter is also dedicated to the Industrial Property Office.

The following third chapter describes the basic sources of law from the perspective of international law and the laws of the Czech Republic.

Parts four through eight are dedicated to a different set of industrial property rights. It deals with the definitions of various industrial rights, course and duration of their protection. It also describes the proceedings before the institution that is responsible for providing protection. Finally, towards the end of each chapter is a discussion about the influence of industrial property rights and the effects of its protection. Special attention is given to inventions and patent rights. However, equally as important are utility models, industrial designs, plant varieties and the theme of the last chapter is protection of topographies of semiconductor products.

In the fourth chapter about patents, there is also a discussion concerning the licensing agreement which can be thoroughly applied to other industrial property rights that are described in my work.

As follows from the chapters, industrial property rights is an integral and important part of the economic life in every modern state. Protection of intellectual and industrial property is a very important framework condition for innovation stimulating research and development investment.

Resumé

Cílem této diplomové práce je popsat práva průmyslového vlastnictví k výsledkům tvůrčí činnosti. Ve své práci jsem charakterizovala a analyzovala právní předpisy upravující tvůrčí činnosti v oblasti průmyslového vlastnictví.

Práce je rozdělena do osmi hlavních kapitol. První kapitola je úvodní a je věnována nastínění duševního vlastnictví jako oboru, který má dvě části - průmyslová práva a autorská práva.

Ve druhé části věnuji pozornost základům průmyslového vlastnictví a tato kapitola se také věnuje Úřadu průmyslového vlastnictví.

Následující třetí kapitola popisuje základní prameny práva z hlediska mezinárodního práva i práva České republiky.

Každá ze čtvrté až osmé části této práce je věnována jinému právu průmyslového vlastnictví. V těchto kapitolách se zabývám definicí předmětu průmyslových práv, průběhu a trvání jejich ochrany. Je zde také popisováno řízení před orgánem, který je zodpovědný za poskytování ochrany. Na konci každé kapitoly popisuji, jaký je vliv ochrany na práva průmyslového vlastnictví a jaké jsou účinky této ochrany. Jako nejdůležitější se jeví vynálezy a patentová práva. Nicméně je následují neméně důležité části, jimiž jsou užité vzory, průmyslové vzory, ochrana odrůd rostlin a tématem poslední kapitoly i ochrana topografií polovodičových výrobků.

Ve čtvrté kapitole o patentové ochraně je pak také obsaženo pojednání o licenční smlouvě, jež se však dá použít i na jiná průmyslová práva, jež jsou v mé práci popsána.

Jak vyplývá z práce, právo průmyslového vlastnictví je nedílnou a důležitou součástí ekonomiky v každém moderním státě. Ochrana duševního a průmyslového vlastnictví je velmi důležitým předpokladem pro inovace podmiňující investice do výzkumu a vývoje.

Téma diplomové práce / Theme of thesis

- Průmyslová práva k výsledkům tvůrčí činnosti a jejich ochrana
- *Industrial property rights to the results of creative activity and their protection*

Klíčová slova / Keywords

- Právo k nehmotným statkům - *Intellectual property*
- Průmyslové vlastnictví - *Industrial property*
- Tvůrčí činnosti - *Creative activities*